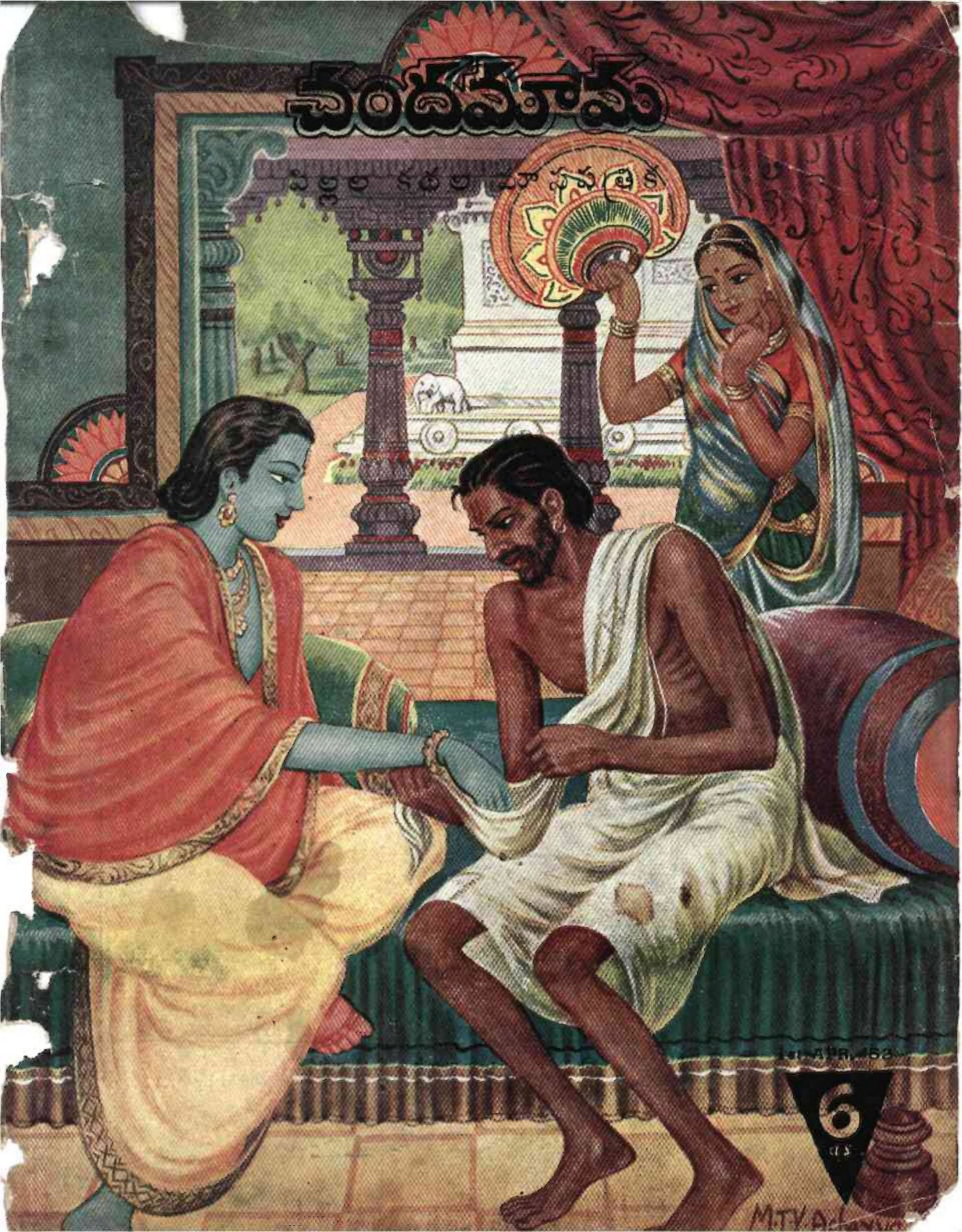

చందమామ

పల్లెటూరు కథలు మా పాపము

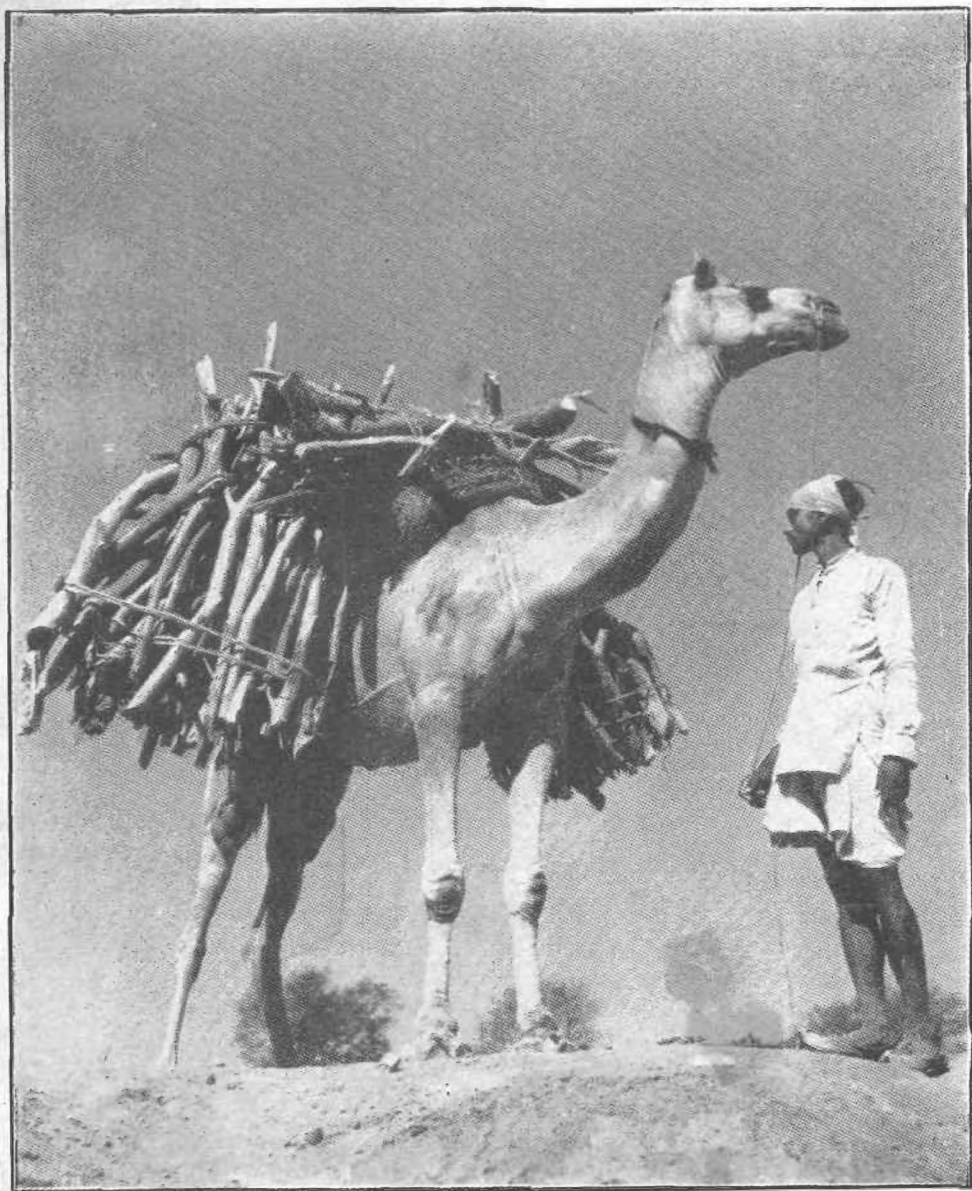

1st APR. 1953

6

MTV Ad

Chandamama, April '52

Photo by A. L. Syed

ఎ ప రు వా రు ?

అతి త్వరలో

ఆర్.పద్మనాభన్ వారి

రాజేశ్వరి

ప్రొడ్యూసర్ & డిరెక్టర్
ఆర్.పద్మనాభన్

శ్రేరంజని
శ్రీరామమూర్తి
మాధురీదేవి
డా. సుబ్బరావు
రేలంగి.. కనకం
లంక సత్సం
సతించినది..

పిల్లలంటే తల్లులకు తీపి
పిప్పరమెంట్లు పిల్లలకు తీపి

తెయ్యబి పిప్పరమెంట్లు

M.A.P. INDUSTRIES
TONDARPET, MADRAS.21

డోంగ్రే గారి

బాలామృతం

బలహీనమైన బిడ్డలకు పుష్టినిచ్చి, పండ్లు
మొలిచేటప్పుడు అయ్యే విరేచనములు
నిలిపి, బలమును ఆరోగ్యము నిచ్చును.

K. T. Dongre & Co., BOMBAY-4

రౌండు, బాదం, కాఫీ, చంద్రహారములు,
24" యించి, పేట 1-కి రు. 11/- సాదా
నల్లపూనల చైన 18" యించి 1-కి రు. 5/-
ప్లవర్ నల్లపూనల చైన 18" యించి 1-కి
రు. 7/8/- ఆర్డరుతో 800 డిజైనులుగల
క్యాటలాగు వుచితంగా పంపబడును.
ప్యాకింగు పోస్టేజి రు. 1 ఆదనము

రాజా గోల్డు కవరింగ్ కంపెనీ (రిజిస్టర్డ్)
రాజా బిల్డింగ్స్ :: మచిలీపట్నం

విశాఖాధలో నేడే చూడండి

భరణీ వారి

ప్రేమ

"Love"

భానుమతి
నాగేశ్వరరావు

ముక్కామల..సి.యస్.ఆర్.

శ్రీరంగుని (జూనియర్),

రేలంగి...శివరావు

సీతారాం

మ్యూజిక్
సుబ్బరామన్
పోజ్ నాగేశ్వర
కమలా థియేటర్
పాపయ్య, మామిళ్ళ
...శర్మ...
...శర్మ...
కె.నాగేశ్వరరావు

స్టూడియో
వాహినీ

జైరెడ్డి...రామకృష్ణ

144

పూర్ణా చిల్డ్రన్ :

వివరాలకు : భరణీ పిక్చర్స్, మదరాసు - 17

గులాబి
పువ్వులంత
గుమగుమ

గులాబిపువ్వు గుమగుమ లాడుతున్న
దంటే, అది వెదజల్లే పరిమళముమాత్రమే
సరి మీపుద్దేశము. మార్బన్స్ టాఫిలూ
మిథాయిలూ - ఒక్క గులాబీల గుమగుమ
తొనే కాదు, మరి అనేకములైన ఇతర
ఫలపుష్పముల పరిమళములతో మిమ్మల్ని
ఉత్సాహపరిచేటట్టు తయారుచేయబడినవి.

MORTON

పెల్లలకు తప్పనిసరి

అందరకూ అనివార్యము

సి. ఓ. ఇ. మార్బన్స్ (ఇండియా) లిమిటెడ్.

చందమామ

సంచాలకుడు : చక్రపాణి

సంపుటి 10 : సంచిక 4

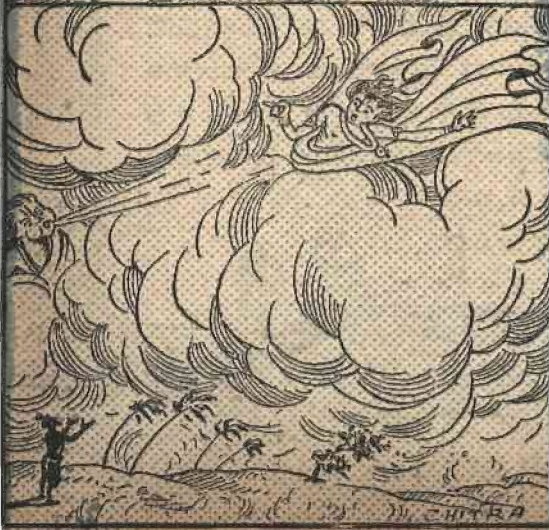
ఏప్రిల్ 1952

జుటివల మన చందమామ పాఠకులలో ఒక క్రొత్త ఉత్సాహం బయలుదేరింది. అదే ఒంటిగీత బొమ్మలను చిత్రించటం. ఈ ఉత్సాహం ఏ ఒక్క ప్రాంతానికిమాత్రమే చెందినది కాదు. తెలుగు, తమిళ, కన్నడ, హిందీ ప్రాంతాలలోని మా పాఠకులందరూ సమంగా ఆసక్తి చూపుతూ లెక్కలేనన్ని ఒంటిగీత బొమ్మలు కురిపిస్తూ ఉన్నారు. ఈ బొమ్మలను చిత్రిస్తూ వున్న మా పాఠకులు అంచీలమీద ప్రాథమిక దశను దాటేసి, ప్రవీణులైనారనటం అతిశయోక్తి కానెరదు. కూజాబుడ్డితో ప్రారంభించిన మా బాల చిత్రకారులు ఇంతత్వరలో, జలిబిలిగలిచిలితో కూడినటువంటి కష్టసాధ్యమైన

గణపతి, సరస్వతి మొదలైన బొమ్మలను వేయగలుగుతున్నారంటే, వారిని ఎంతగా అభినందించినా కొద్దిపాటే అవుతుందని మా తలంపు. చిత్రకళారచనలో ఇప్పుడే తలసూపిన ఈ క్రొత్తశాఖ ఎంతో త్వరితంగా బాలబాలికలలో ఆల్లుకొనటమూ, అన్నిరాష్ట్రాల వారూ ఇందులోపాల్గొని, ఉత్సాహమూ సమర్థతా ప్రదర్శించటమూ చాల గర్వించతగ్గ విషయం. ప్రతినెలా ఈ విధంగా చందమామను అలంకరించే మా బాల చిత్రకారులు ఈ ఒంటిగీత బొమ్మలెగాక, ఇంకా పలురకాల బొమ్మలు చిత్రించి, గొప్ప చిత్రకారులు కాగలరని మా అభిలాష.

జోడు కలిసింది

మౌనివరుడు చిట్టి ఎలుక
నొక్కదాన్ని చూశాడు.
దాని నొక్క కడుచక్కని
చుక్కనుగా చేశాడు.

కన్నకూతు రన్నంతగ
మక్కువతో పెంచాడు.
'తగిన వరుడు ఎవడా?' అని
అత డాలోచించాడు.

'గొప్పవాడు అన్నింటను
రవికంటెను ఘనుడెవ్వడు?'
అని కూతురి నిస్తానని
సూర్యుణ్ణుడిగా డప్పుడు.

అన్నాడు సూర్యు 'డయ్యా!
నాకంటే మబ్బుగొప్ప.
మబ్బుకమ్మితే నాపని
సున్నా చాకిరీ తప్ప.'

మబ్బుల నడిగాడు మౌని.
మబ్బున్నది—'ఏమయ్యా!
నా గొప్పనుగూర్చి నీకు
చెప్పినవా రెవరయ్యా?

రచన :
“బై రా గి”

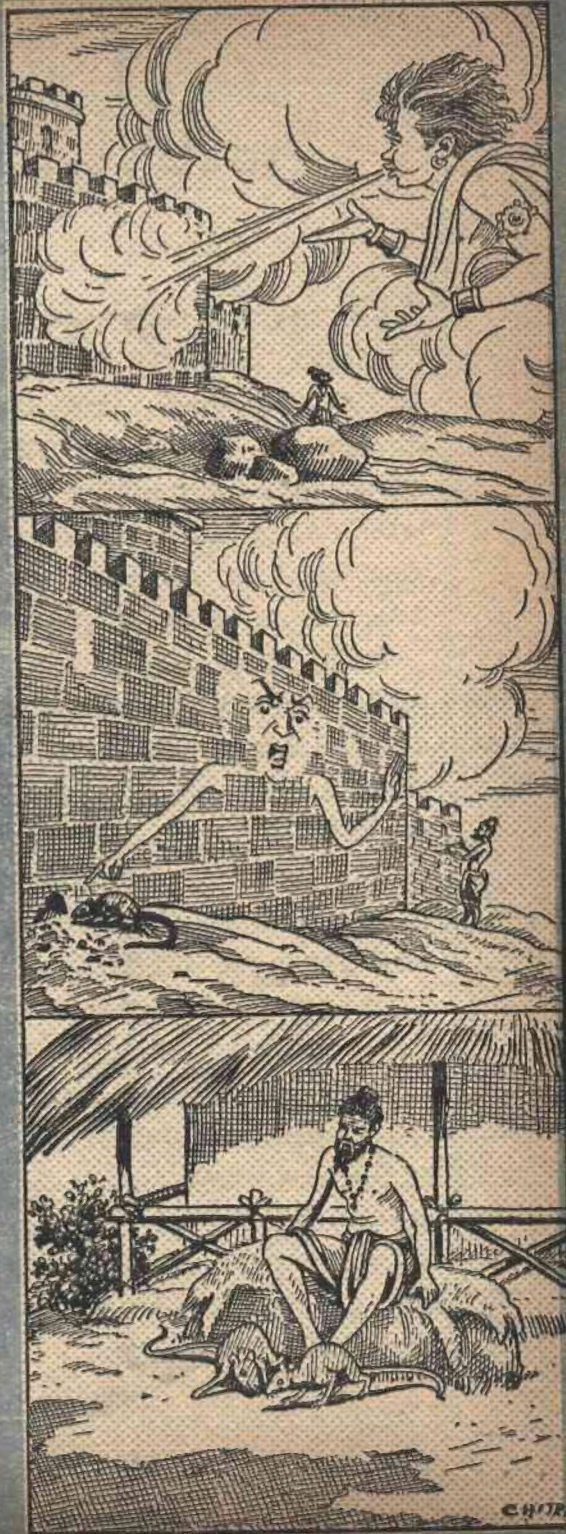
గాలి విసరికొట్టిందా
దూరమెళ్ళి పడతానే!
నాకంటే గాలి గొప్ప'
అని మబ్బులు అనగానే

మౌని వెళ్ళి వాయువునే
నిలువతీసి అడిగాడు.
తొందరపడవద్దంటూ
పాయుదేవు డన్నాడు.

'మునివర్యా! విసవర్యా!
నాకంటే గోడ గొప్ప.
గోడ అడ్డమొస్తో మరి
నాకెక్కడ త్రోవ చెప్పి?'

ఇదివిని నిజమేననుకొని
మౌని గోడ నడిగాడు.
గోడన్నది—'నే నెలుకకు
లోకువయ్య విన్నాడు

నాకంటే ఎలుక గొప్ప.'
ఇదివిని ముని మురిశాడు.
ఎలుకనొకటి తోడితెచ్చి
జోడప్పుడు కలిపాడు.

‘దంచినమ్మకు బొక్కిందే కూలి’

శేషయ్యశెట్టికి చెన్నపట్నం వెళ్లాల్సిన పని వడింది. మంచిరోజు చూచుకుని స్టేషనుకు బయల్దేరాడు. వాళ్లవూరికి మెయిలుబండి అసలే ఆర్థరాత్రివేళ వస్తుంది. అందుకుతోడు ఆరోజున బండి నాలుగుగంటలు లేటు. ఇంకా బోలెడంత వ్యవధి వున్నదికదా అని అతడు కాస్త నడుంవాలాడు; కునుకు పట్టేసింది.

కొంతసేపటికల్లా బండి వచ్చింది. ప్రయాణికుల హడావుడికి శెట్టి మేల్కొని, కళ్లు నులుముకొంటూ కంగారుగా చచ్చి చెడి బండిలోపడాడు. కాస్తచోటుచూచు కుని మళ్లీ నిద్రలోపడ్డాడు. తిరిగి మెళుకువవచ్చేసరికి తను ఎక్కింది మదరాసు మెయిలు కాదనీ అది కలకత్తా మెయిలనీ తెలిసివచ్చింది. ఏమిటిచేయటం?

‘మంచికో చెడ్డకో రానేవచ్చాం. కలకత్తా చేరువలోనే వున్నదికదా! అదృష్టవశాత్తు, ఇప్పటివరకు ఎవళ్ళూ నన్ను టికెట్టుకూడా అడగలేదు... సరదాగా కలకత్తాచూచి మరి పోవచ్చు’ అనుకుని ఊర్విశ్కారుతూ వుండేటంతలో కలకత్తాస్టేషను వచ్చేసింది. తను పారపాటున తప్పుడుబండి ఎక్కినట్టు స్టేషనుమాస్టరుతో చెప్పాడు శెట్టి.

అందుకు మాస్టరు ‘సరేలెండి. పార పాటు ఎవళ్లకైనా వస్తుంది. మీరు స్టేషనులోనే వుండి, రాత్రి మెయిలుకి వెళ్లండి’ అన్నాడు.

‘మరి నా భోజనంమాట ఎలా?’ అని అడిగాడు శెట్టి. ‘ఇక్కడనే భోజనశాల వున్నది’ అని సలహాఇచ్చాడు మాస్టరు. ఊరుచూడాలనే ఊబలాటంలో శెట్టికి ఈ సలహా నచ్చలేదు. యుక్తిగా ‘అయ్యా! మాకు దక్షిణాది భోజనమే కాని సరిపడదు. ఊళ్ళో ఏదైనా మదరాసు హోటల్లో తినివస్తా’ నన్నాడు. వీలులేదన్నాడు మాస్టరు.

తనపాచిక పారలేదుకదా అని శెట్టికి చీకాకెత్తింది. ‘ఈ దరిద్రపు స్టేషనులో చూచేందు కేముందండి, బస్టిలో తిరిగి రావాలెగానీ!’ అంటూ నిట్టూర్చాడు.

మాస్టరు “చాలు చాల్లేవయ్యా, పెద్దమనిషి! తేరగా ఇంతదూరంవచ్చి కలకత్తా స్టేషనైనా చూచానని సంతోషించక, ఊరుచూడలేదని అఘోరిస్తావేం? ఇంకానయం, నిన్ను ఎక్సెస్ చేయాల్సింది. ‘దంచినమ్మకు బొక్కిందే కూలి’ అని తప్పుపడి యిల్లుచేరుకో” అన్నాడు. శెట్టి కిక్కురుమంటే ఒట్టు.

ఎనిమిదివందల ఏండ్లక్రిందట విక్రమరాజు పురంలో ఒక గొప్పదేవాలయం వుండేది. ఆ దేవాలయానికి ముప్పైమూడు మండ పాలు ఉండేవి. గోపురంమీది బొమ్మలూ, గుడిలోపలి విగ్రహాలూ కలిసి మొత్తం 33,333 స్వరూపాలు అని వాడుక.

ఈ గుడి కట్టకముందు ఆ సమీపంలో ఒక బ్రహ్మాండమైన జువ్వచెట్టు వుండేది. అమడదూరం వ్యాపించిన దానినిదని చిన్న పిల్లలు అడుకొనేవాళ్ళు. బాటసారులు అక్కడ విశ్రమించి అలసట తీర్చుకొనే వారు. గ్రామ పెద్దలు తీర్పులు తీర్చేవారు.

ఇలావుండగా—వంతెన ఒకటి నిర్మించ టానికిని ఈ జువ్వచెట్టు పడగొట్టమని రాజుగారి ఆజ్ఞఅయింది.

ఆ ఊరిలోనే ఆ జువ్వచెట్టు సమీపాన సుధన్వుడనే ఒక రైతు ఉండేవాడు. “నూరేండ్లు నిండిన ఈ మహావృక్షాన్ని కొట్టి

వేయటమా?—ఎంతమంది జీవులకు ఇది అండగావుంటున్నది!—ఎన్ని ప్రాణులకు ఇది ఆనందాన్ని కలిగిస్తున్నది!—ఇటువంటి దాన్ని కొట్టటానికి చేతులెలా వస్తాయి?— దీనిని కొట్టవద్దు. దీనికిబదులు ఎంత కలప కావలిస్తే, అంతా మా తోటలో చెట్లు కొట్టు కుని వినియోగించుకోండి” అని అతడు రాజుకు మనవిచేసుకున్నాడు.

రాజు సమ్మతించాడు. అంతటితో ఈ సమస్య ఆగిపోయింది.

కొన్నాళ్ళయినతరువాత ఒక సాయం కాలం సుధన్వుడు పొలంనుండి ఇంటికి తిరిగివస్తూ వుండగా, జువ్వచెట్టుకింద త్రిలోకసుందరి అనతగిన ఒక చిన్నది కనపడింది. ఆమె అపురూపసౌందర్యానికి అతడు నివ్వెరపోయాడు. అతడు పలక రించుదామని అనుకొనేటంతలోనే ఆమె అదృశ్యమైపోయింది.

రాత్రి అంతా అతనికి నిద్దుర పట్టలేదు. 'చిత్రమైన ఈ చిన్నది ఎవరు?—' ఈ సమస్యే అతని మనస్సును పూర్తిగా ఆపరించేసింది. మరునాడు, మామూలుగా పొలం వెళ్ళాడు. కాని, పని తోచలేదు. సాయంకాలం ఇంటికి వెళ్ళేటప్పుడు మళ్ళీ అచిన్నది కనిపించింది. ఆశ్చర్యపోయాడు.

"సుధన్వా!—నీ తాత తండ్రులనుండి నిన్ను నే నెరుగుదును. నీ కుటుంబం మంచి సంప్రదాయం కలది. నీవు మంచి హృదయం కలవాడవు. ఒక్క వాగ్దానంచేస్తే నిన్ను పెళ్లాడి నీ చరణదాసిగా వుంటాను," అని తనమనస్సు వెల్లడించింది.

"నేను చెయ్యవలసిన ఆ వాగ్దానమేమిటో చెప్పు" అన్నాడు సుధన్వుడు.

అందుకు ఆమె : "ఎన్నడూ నా పుట్టు పూర్వోత్తరాలు నీవు ప్రశ్నించకూడదు. పని కలిగినప్పుడు నా అంతట నేనే చెబుతాను," అన్నది. అతడు అంగీకరించాడు.

వారికి వివాహమయింది. ఏడాదికల్లా పనసపండువంటి ఒక బిడ్డడు పుట్టాడు. బిడ్డడికి ఐదేళ్ళు వచ్చినై. అల్లారుముద్దుగా పెరుగుతున్నాడు.

ఇంతలో, ముసపటిలాగా నే, మళ్ళీ రాజాజ్ఞ వచ్చింది—విక్రమరాజపురంలో ఒక గొప్ప డేవాలయం నిర్మించాలనీ, అందుకు గాను ఈ జువ్విచెట్టు కలపేకావాలనీ, ఇందు కెవరూ అటంకపరచకూడదనిన్నీ.

పనివాళ్ళు వచ్చారు. పదునైన గొడ్డళ్ళు తెచ్చారు. చకచకా చెట్టు కొట్టివేస్తున్నారు! ఎన్నేళ్లనుంచో కనుపండువుగా ఆ ప్రదేశ మందు నివసిస్తూ, ఎట్టి ప్రతిఫలమూ అపేక్షించకుండా లక్షలాది జీవులకూ ఆశ్రయ మిస్తూ ఆనందాన్ని చేకూరుస్తూవుండే ఆ మహావృక్షాన్ని తమ వాడి గొడ్డళ్ళతో చకాచకా కొట్టివేస్తున్నారు!! రాజాజ్ఞ!!! ఈ అనటానికి ఎవళ్ళవల్ల నవుతుంది?—

మరికొన్నాళ్ళు గడిచాక ఒకనాటి రాత్రి చెట్టుకొట్టే శబ్దం వినిపించింది సుధన్వుడికి. భార్యవచ్చి అతనిపక్కలోనే కూర్చునివున్నది. కళ్ళనీళ్ళు కడవలకొద్దీ ఆమె చెక్కిళ్ళపైన జారుతున్నై. "సుధన్వా!—ఇది కలకాదు సుమా!— నేను చెప్పేమాటలు నమ్ము; నా మాట యందు గౌరవం ఉంచావు. ఈ అరేళ్లనుండి నా చరిత్ర అడగకుండా ఊరకున్నావు. అయితే, ఆ రహస్యం వెల్లడించవలసిన అవసరం ఇప్పుడు కలిగింది. నేను ఈ మహావృక్షంయొక్క అత్తను. నిన్ను చిరకాలం సేవించుకొని సుఖపెట్టుదా మనుకున్నాను. కాని, విధివిలాసం వేరుగా వున్నది. పనివాళ్ళు కొట్టే ఒక్కొక్క గొడ్డలి దెబ్బ చెట్టుకుకాదు, నా శరీరానికి తగులు తున్నది. నేను భరించలేకుండా వున్నాను. నాకు కాలం సమీపించింది. ఇంక కొంచెం సేపటిలో చెట్టు పడిపోతుంది, నేను చచ్చి పోతాను. చిట్టివాడి చేష్టలు కళ్ళారా చూడ గలననుకున్నాను. కాని, నాకు ప్రాప్తం లేదు. నాపేరుగా వాణ్ణి బాగర్తగా పెంచుకో. నీవు మంచి హృదయం కలవాడవు. నిన్ను దైవం కాపాడుతాడు. నాకు సెలవు..."

అంటూ భర్తపాదాలకు భక్తితో నమస్కరించి అంతర్హితురాలయింది.

సుధన్వుడు లేచాడు. బిడ్డడుకూడా లేచాడు. తల్లికోసం ఏడ్చి రాగాలుపెట్టాడు పాపం. తండ్రి ఓదార్చాడు. తండ్రి, కొడుకులు చెట్టువుండే ప్రదేశం చేరుకున్నారు. అప్పటికప్పుడే పనివాళ్ళు చెట్టు కొట్టివేశారు. సంపద అంతా చెలిపివేసి గుట్టవేశారు. బ్రహ్మాండమైన మొండిం భూమిమీద పడి వున్నది!—

సుధన్వుడూ, కొడుకూ అదృశ్యంచూచి, వలవల ఏడ్చారు. వాళ్ళు ఎందుకు ఏడుస్తున్నారో, ఎవ్వరికీ తెలియదు.

ప్రక్కనున్న నదిలోకి ఆ మాను దొర్లించుకుపోవాలి. వందమంది కలిసి తోశారు. మాను కదలలేదు. ఊళ్లో అందరూ వచ్చి కదిలించారు. అది బెసగలేదు. పైగ్రమాలనుండి మహాబలశాలులు ఎంతో మంది వచ్చారు. ప్రయత్నించారు. లాభం లేకపోయింది. ఏమిటి, విడ్డూరం!— అందరూ తెల్లబోయారు.

ఆ రాత్రి, రాజుకు కల వచ్చింది. సుధ స్వనికీ ఆ మహావృక్షానికి గల సంబంధం వెల్లడిఅయింది. వెంటనే రాజు మేల్కొన్నాడు. చెట్టు కొట్టవద్దని సుధస్వడు ఎందుకు ప్రాధేయపడ్డాడో, ప్రజలకు తెలియ జెప్పాడు. ఇప్పుడేమనుకొంటే ఏమున్నది?

రాజు సుధస్వడి క్షమాపణ కోరాడు. సుధస్వని సలహాపైన ఆతివైభవంగా పూజలు ఉత్సవాలు జరిపించాడు. మాను మళ్ళీ కదిపిచూచారు. కదలలేదు.

అప్పుడు సుధస్వడు, బిడ్డడితో : “నాయనా!—అమ్మను పలకరించు, తండ్రి!—నీవంటే అమ్మకు ప్రాణం. నీమాట కాదనలేదు” అన్నాడు.

తండ్రి కోరినప్రకారం అప్పుడు చిట్టివాడు మానుపైన చెయి వేసి : “అమ్మా!— అమ్మా!—” అని పిలిచాడు. ఆ వెంటనే, మాను కదిలింది.

వేలకొద్దీ బలశాలులు మెలికరించలేని ఆ మాను చిట్టివాడు చెయివేయగానే, ఇట్టే కదలటంచూచి అక్కడ చేరినవారంతా నిశ్చేష్టులై జలజల కన్నీరు రాలార్చారు.

తరువాత, ఆమె పేరుతోనే రాజు ఆ జువ్వచెట్టుకలప ఉపయోగించి, ఒక గొప్ప దేవాలయం నిర్మించాడు. విక్రమరాజు పురంలో ఎనిమిదివందల ఏండ్ల క్రిందట 33 మండపాలతో 33,333 విగ్రహాలతో వెలసిన ఆ గొప్ప దేవాలయం ఇదే!

4

మంత్రి అజ్ఞప్రకారం, బంటులందరూ వృద్ధురాలికోసం రాజ్యమంతటా గాలింప జొచ్చారనికదా చెప్పాము! వారాలూ నెలలూ గడిచిపోతున్నై. వెళ్ళినవాళ్ళలో ఒక్కళ్ళూ తిరిగిరావటం కనబడలేదు. వాళ్ళకోసమని అత్రంతో ఎదురుచూస్తూవున్న మంత్రికి రోజొక యుగంగా తోస్తున్నది.

అయితే—వృద్ధురాలు రానీ, పోనీ, అమెనుగురించిన విషయమొక్కటే ముఖ్యం కాదు, మంత్రికి. రాత్రింబవళ్ళూ అతని దృష్టిని అకర్షిస్తూవున్న విషయాలు ఇంకా అనేకంవున్నై. అవతల పసివాని మరణంలో గల మర్మం యేమిటో కనిపెట్టాలె. ఇవతల రాణి మరణానికిగల కారణాలేమిటో కనిపెట్టాలె. ఈవిధంగా తను కొరి భుజ

స్కంధాలపైన పెట్టుకొన్న బాధ్యతలు మిక్కుటమైనవీ అపారమైనవిన్నీ.

అటువంటప్పుడు మంత్రికి నిద్రపట్టక పోవటంలోనూ, తిండి నోటికి పోకపోవటం లోనూ ఆశ్చర్య మేమున్నది? ఏషానాన వీమివార్త వింటామా అని అతడు చెవులు రిక్కించుకొనివున్నాడు. ఎప్పుడు తనభటులు వస్తారా అని కన్నులు రెప్పవాలృక చూస్తూ వున్నాడు. ఇక, అతనిబుద్ధి, విశ్రాంతి యెరగక ఎన్నివిధాల యెంత చురుకుగా పనిచేస్తున్నదో నోటిమాటలతో చెప్పటానికి వలనుకాదు.

అటువంటి మనోవేదనతో మంత్రి, ఉన్నట్టేవుండి ఒకనాటిరాత్రి ఒంటిపాటుగా వైద్యుడు బంధింపబడిన గదికి వెళ్ళాడు.

‘చందమామ’

తలిదండ్రులుగా ఎంచుకొన్నటువంటి దేవప్రియ, కృపాసింహులు మరణించటంతో ఆస్థాన వైద్యుడు మానసికంగా కృంగిపోయాడు. పైగా ఇప్పుడు, తలవనితలంపుగా తనపై వచ్చిపడిన అవనిండతో ఘరానాగా బ్రతుకుతూపచ్చిన ఆస్థాన వైద్యుడు కేవలమూ జీవచ్ఛవమే ఐపోయాడు.

ఈస్థితిలోవున్న వైద్యుణ్ణి ఏమని పలకరించటం? మంత్రికి ఏమీ మనస్కరించింది కాదు. నిజానికి-వైద్యుని మనసు ఏమైనా మారినదేమో కనిపెట్టడామనీ, ఆయనవల్ల ఏమైనా కొత్తబోగట్టాలు తెలుస్తాయేమో తెలుసుకుందామనీ ఆనుకొన్నాడు మంత్రి.

కాని, మంత్రి కంటపడటంతోనే వైద్యుడు రాజునూ రాణినీ జ్ఞాపకంచేసుకుని పలవలయేడ్చాడు. అప్పుడు మంత్రి ఆయనను ఊరడించవలసి వచ్చింది. ఇంతటితో వైద్యుడు నిర్దోష అని మరిఒకసారి మంత్రికి రూఢి ఐపోయింది.

అక్కడినుండి అతడు దాదాని బంధించిన గదికి వెళ్ళాడు.

రాత్రివేళ ఒంటిపాటుగావచ్చిన మంత్రిని చూస్తూనే ఆమె బిత్తరపోయింది. ఐనా, అంతలోనే తమాయించుకొని, నిబ్బరపడింది.

“దాదీ! మన రాజవంశం యెంతలో ఎలా ఐపోయిందో చూచావా!” అంటూ సానుభూతిచూపాడు మంత్రి. ‘విషపూరితమైన పాలు కళ్ళయెదట స్పష్టంగా కనబడుతూవుండగా రాణి మరణం కేవలమూ దైవమాయ అని ఎవరు నమ్ముతారు?’ అని, మొదటినించి తనకుపట్టుకొన్న సంశయం వెలిబుచ్చాడు. ఆమెకూ ఆస్థానవైద్యుడికి ఈవిషయంలో వుండే బాధ్యత యెంతటిదో వివరించాడు. వారిద్దరినీ ఆదుపులో ఉంచవలసివచ్చిన కారణాలు విప్పిచెప్పాడు. ‘కృపాసింహుని కుటుంబగౌరవం నిలవడం

మనందరకూ విధి' అంటూ అమెకు రాజనీతి బోధించాడు.

చివరకు ఎన్నేవిధాల అమెను లాలిస్తూ "దాదీ!—ముక్కా మొగమెరుగని ఆ వృద్ధురాలికి మనతో సంబంధ మేమున్నది? ఆమె వచ్చి బిడ్డపాలలో విషంకలిపిందంటే వ్యాయమూర్తులు నమ్మలేకున్నారు. మీ ఊభయులమీదా అనుమానం బలీయంగా వున్నదనీ, ఒకవేళ ఊరిశిక్షకూడా విధింప బడవచ్చుననీ వవంతులు ప్రబలంగా వున్నాయి. ఈమాట చెప్పటానికే ప్రత్యేకించి పనిగట్టుకువచ్చాను. ఇప్పుడైనా దాపరికంలేకుండా నీకు తెలిసిన నిజం చెప్పితివా, ఊరిశిక్ష తప్పించగల" అని అభయమిచ్చాడు.

ఎంత ఊపిచూచినప్పటికీ దాది రవంజైనా బెనగలేదు. అతడు చెప్పేదంతా చెప్పనిచ్చి, చివరకు అమె నిదానంగా 'స్వామీ! నాకు తెలిసినదీ తోచినదీ చెప్పనే చెప్పాను. అప్పుడేక మాటా ఇప్పుడేక మాటా చెప్పేదానినికాను నేను. వృద్ధురాలు రాకుండా ఎక్కడికిపోతుంది? వీనాటికైనా వచ్చేతిరుతుంది. రానివ్వండి. పస్తేకాని విజానిజాలు తేలటానికేమీ సావకాశంలేదు.

అనుమానిస్తున్నారు కనుక ఆమె పచ్చే వరకూ నన్ను ఇక్కడ ఇలా బంధంలోనే ఉండనీయండి. మీకూ నాకూకూడా ఇదే శ్రేయస్కరమైన మార్గం. వృద్ధురాలు పచ్చినతరువాత నా అపరాధం రుజువైతే ఊరిశిక్షే కాదు, మరే శిక్ష విధించినా సంతోషంతో అనుభవించటానికి సిద్ధంగా వున్నాను' అని చెప్పింది.

దాది చెప్పినమాటలు ఎంతో సబువుగా, నలుగురూ హర్షించేటట్టుగా వున్నాయి. కనుక, మంత్రి మారుచెప్పటానికి అవకాశం ఏమీచిక్కలేదు. అందుకని చక్కా పచ్చేకాడు.

ఆ మరునాడే మంత్రి శక్తిసింహునివద్దకు వెళ్లి—“ప్రభూ! ఒక చిన్న విషయం మనవి చేదామని వచ్చాను. చూడండి—ఆక్క గారి ఆకస్మిక మరణానికి వృద్ధురాలే కారకురాలై వుంటుందని అందరమూ ఏకీభవించినా, అప్పట్లో అనుమానితులైన వైద్యుడినీ, దాదినీ నిజం వెల్లడి ఆయే వరకు బంధంలో వుంచటం అవసరమని అలాచేశాము. ఇప్పటికి ఆరేండ్లు గడిచినై. ఆ వృద్ధురాలు వచ్చే బాడ కనుపించలేదు. ఆఖరు ప్రయత్నంగా నేను గతరాత్రి దాదినీ, వైద్యుడినీ కలుసుకున్నాను. నిజం వెల్లడించని పక్షంలో ఉరిశిక్ష విధించ

దోతారనికూడా బెదిరించిచూచాను. అయినప్పటికీ ఏమీ ప్రయోజనం లేకపోయింది. అంతేకాదు. వాళ్లిద్దరూ నిర్దోషులని నాకు పూర్తిగా నమ్మకం చిక్కింది. అందుచేత ఆ నిరపరాధులను యింకా బంధంలో వుంచటం న్యాయంగా తోచటంలేదు. ఈవిషయంలో దేవర ఆభిప్రాయం...” అని యింకా ఏమో చెప్పబోయాడు.

శక్తిసింహుడు ఆడ్డుతగిలి : “మంత్రి! నేనూ ఇందునుగురించే అలోచిస్తున్నాను. ఇంతలో సిపూవచ్చావు. తరతరాలుగా మన అస్థానం కనిపెట్టుకొనిఉన్నవాడు వైద్యుడు. పాపం అమాయకుడు. ఆయనవల్ల ద్రోహం జరిగి వుంటుందని నేననుకోను. పోతే, దాది—నా మేనల్లుడ్ని కడుపులో పెట్టుకు పెంచింది. ఆమెనుమాత్రం ఎలా అనుమానించటం? కనుక నీ సలహా ప్రకారం వాళ్లనెద్దరినీ యిప్పుడే విడుదలచేయిద్దాం” అన్నాడు.

ఈ అజ్ఞాతీసుకుని మంత్రి సరాసరి దాదీ, వైద్యుడూ వున్నచోటికి వెళ్ళాడు. వాళ్లనెద్దరినీ విడుదలచేయించివేశాడు.

దాది యొక్కడ నిజం బయటపెట్టుతుందో, ఏమికోంప మునుగుతుందో అని

యంతకాలంగా లోలోపల హడిలిపోతున్న శక్తిసింహుడు, అదృష్టవశాత్తు యిలా కలిసవచ్చేసరికి ఉప్పొంగిపోయాడు. ఇక బ్రహ్మ రుద్రాదులు కూడా తనువేసిన మోసం గ్రహించలేకుండా అని యెంతో స్తిమితపడ్డాడు. అయితే, కపటమైన ఈ మనస్తిమితం ఎంతకాలం నిలుస్తుంది?

సంసారంలో అతనికి అంతులేని కష్టాలు దావరించె. వాటిని నివారించుకునేటందుకు అతడు పడ్డపాట్లు బ్రహ్మకే తెలియాలె. ఒక్కొక్క కష్టమే ఒంటపట్టటంతో అతనికి గుండెనిబ్బరం సడలిపోసింది. గంతాలు గడిచి కష్టాలు గట్టెక్కటానికని ఎవరేమి చెబితే దానెన్నా తల ఒగ్గి చేస్తూపచ్చాడు.

కష్టాలకు లొంగిపోయిన వ్రాణ ఇలా చేయటంలో అబ్బురమేమున్నది! దేవుడూ లేడు దయ్యమూలేదు అని మొరాయించి తిరిగే శక్తిసింహుని మనస్తత్వం ఇప్పుడు అతిచిత్రంగా మారిపోయింది. కాస్త గెడ్డం పెంచుకుని కాషాయగుడ్డ కట్టి కమండలువు చేతపట్టినవాడు కనిపిస్తే చాలు, వాడిని ఆశ్రయించి తరణిపాయం సెల వీయమంటూ అదొక విధమైన పిచ్చి ధోరణిలో ప్రాధేయపడుతూ వచ్చాడు. ఏ

పుట్టలో ఏపామున్నదో, ఏ మహాత్మునిలో ఏమిమహిమ వున్నదో అనే గుడ్డిసమ్మికతో అతడు తోపసుసాయే సాధువుల సందరినీ పిలిచి, వారిపల్ల జ్ఞానబోధలు వింటూఉండే వాడు. తన పుణ్యంకొద్దీ ఏ మహానుభావు డైనా వస్తాడా, మనశ్శాంతి కలిగిస్తాడా అని అనుక్షణమూ అలా నిరీక్షిస్తూనే ఉన్నాడు.

ఇలా తపించిపోతూవున్న శక్తిసింహుడి భవనానికి ఒకనాటి ఉదయం ఒకానొక యోగిపుంగవుడు విచ్చేసాడు. కావలావాళ్ల నైనా లెక్కపెట్టకుండా చరచరమంటూ భవనంలోకిపోబోయాడు. ఐతే కావలావాళ్లు అడ్డుకున్నారు. కానీ, అంతలోనే అదృష్ట

వశాత్తు శక్తిసింహుడు ఆ చాయలకు రావటం తటస్థించి, అతడే స్వయంగా ఆ యోగిపుంగవుని తనతోకూడా భవనంలోనికి తీసుకుపోయాడు. ఈ యోగిశ్వరుని వేషభాషలు అసామాన్యంగా కన్పట్టినై. చూడగా, ఇంత వరకు వచ్చిన యోగిశ్వరులందరూ ఒక యెత్తు, ఇప్పుడు దర్శనమిచ్చిన ఈ మహానుభావుడు ఒక్కడూ ఒక యెత్తు అనిపించింది శక్తిసింహుడికి.

ఏమంటే, ఇంత వరకు వచ్చిపోయిన సాధువులందరూ తన జీవిత విశేషాలలో ఒక్కటైనా తప్పిపోకుండా చెప్పలేక పోయారు. కాని, ఇప్పుడిది మహానుభావుడు

ఎంతటివాడో కాని, పలికిన పలుకులన్నీ అణిముత్యాలే! మచ్చున కైనా ఒక్క వాతప్పు కనిపించలేదు.

శక్తిసింహుడి చరిత్ర అంతా పుస్తకంలో పత్రాలు తిరగవేసినట్టు గబగబా చెప్పకొని పోయాడు యోగిపుంగవుడు. తన్మయుడై పోయాడు శక్తిసింహుడు. అతడి మనసు లోని వాంఛలన్నీ ఏకరువెట్టాడు యతీశ్వరుడు. కుటుంబంలో కలిగిన కష్టాలన్నీ టిసి పూసగుచ్చినట్టు వెల్లడించాడు. తన జీవితంలోని ఒక్కొక్క హంశమే చెబుతూ వుంటే శక్తిసింహుడి శరీరం కంపించి పోయింది. ఇంతకాలంగా బ్రహ్మకుకూడా తెలియనియకుండా దాచిపెట్టుకొన గలిగానని అనుకొన్న శక్తిసింహుడు, తన గుట్టు మట్టుల్ని యతీశ్వరుడు వెలిబుచ్చటంతో నిస్తబ్దుడైపోయాడు.

ఈ యతీశ్వరుడు తన తపఃఫలంకొద్దీ ప్రత్యక్షమైన దైవంలాగా కనిపించాడు. ఈ మహానుభావుని నోటివంట పచ్చే ఒకొక్క మాట ఒకొక్క మంత్రంలాగా వీనుల విందుగా వినిపించింది.

మరి, దేవునియెడట దాపరికమేమిటి? "మహాత్మా!—నేనుచేయని పాపములేదు.

రాజ్యకాంక్షతో నా బావమరిది కుటుంబమే నామరూపాలులేకుండా నాశనంచేసిన మహా పాపిని నేను !! నేను చేసుకొన్న మహా పాతకాలే నన్ను చుట్టుకుని, ఈ జన్మలోనే కట్టికుడుపుతున్నాయి ” అంటూ సమస్త విషయాలూ మాయా మర్మం లేకుండా ఆయనతో చెప్పివేశాడు.

“మహాత్ములకు అసాధ్య మేదీలేదు. నాకు తరణోపాయం అనుగ్రహించండి. స్వామీ మనశ్శాంతి ప్రసాదించండి!” అంటూ శక్తిసింహుడు యతిశ్వరునికి పాదాక్రాంతమై, పూర్తిగా ఆయనకు వశుడైపోయాడు.

తన దుష్టచింతలకు, దుర్మయాలకు సిగ్గుపడి తలవంచుకొన్న శక్తిసింహుణ్ణి- పశ్చాత్తాపంతో కన్నీటిధారలు రాల్చే శక్తి సింహుణ్ణి-కనికరించినట్టుగా ఒక్క దయారసమొలికే చూపు చూచాడు యతిశ్వరుడు. కొంచెంసేపు ఆలోచనలో మగ్నుడయ్యాడు. తరువాత పాపపరిహారార్థం ఆచరించవలసిన కొన్ని కొన్ని ప్రక్రియలు నూచించాడు. ఇలాచేస్తే మేలు కలుగుతుందని చెప్పి దీవించాడు.

అరోజుకు ఉండిపోమ్మని శక్తిసింహుడు యెంతగానో బ్రతిమలాడాడు. కాని, యతి

శ్వరుడు ‘మరొకప్పుడు మళ్ళీ దర్శనమిస్తాము. లోకహితంకోసం సంచారం చేయవలసిన విధి మూడి. ఒక్కచోటనే ఇంతకాలం వుండటం పాడికాదు’ అని చెప్పి, గెడ్డం సవరించుకొంటూ వేగిర పాటుతో లేచాడు. సంపూర్ణమైన భక్తివినయాలతో శక్తిసింహుడు ఆ మహానుభావుణ్ణి కోటద్వారంవరకు స్వయంగా సాగనంపి ఆయనపద్ద సెలవుతీసుకొన్నాడు.

తొందరగా పోచూపున్న యతిశ్వరునికి టకీమని గుమ్మం తగిలింది. తడబడ్డాడు. ఆ తడబాటులో ఆయన మొలనున్న బాకు కింద పడింది. అది పడిపోవటం గ్రహించా

దాయన. అయితే, ఒక్క క్షణమైనా బాగు చేయక ఆయన వెనుతిరిగిచూడకుండా అక్కడనుండి చరచర తనదారిని తను వెళ్ళిపోయాడు.

కిందపడిన బాకు కంటబడగానే ఫారా వాళ్ళలో ఒకడు కంపించిపోతూ కంగారుగా పోయి, దానిని శక్తిసింహునిముందు ఈంచాడు. మరొక ఫారావాడు ఆ యతీష్టరుని వెంటబడ్డాడు.

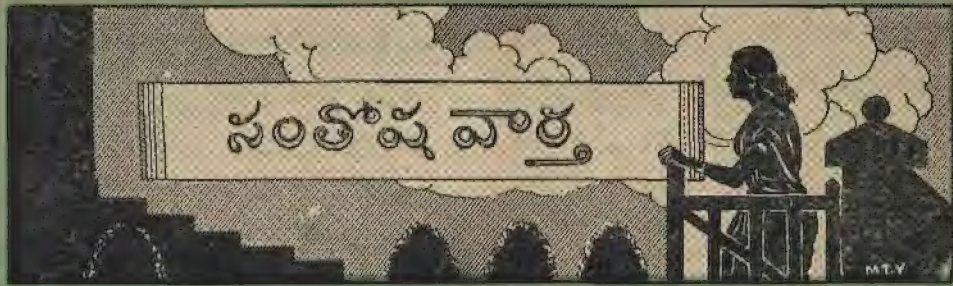
యతీష్టరుని కరుణవల్ల ఇక మంచి రోజులు వస్తాయికదా అని సంతోషపడుతున్న శక్తిసింహునికి బాకు కంటపడగానే మతివలించింది. బాకు అటు యిటు తిప్పి చూచాడు. దానిమీద పేరు చూడటంతో అతని హృదయంలో అగ్నిపర్వతం పగిలినట్టయింది!! వెర్రిగా కేకలు ప్రారంభించాడు: "దొంగ - దొంగ - గజదొంగ - పట్టాడి - పోండి - పట్టుకోండి-సాధువును పట్టేండి -

పోండి" అంటూ రంకెలువేస్తూ, కూర్చున్న చోటనే సోలిపోయాడు.

రాజాజ్ఞను శిరసావహించి ఆస్థానపు అశ్వికులు పంచకళ్యాణాలపంటి గుర్రాల మీద దొడుతీసుకొంటూ పోయి సాధువును పట్టబోయారు. అన్నీ సిద్ధపరుచుకుని వచ్చినవాడు సాధువు. కనుక బాకు జారి పోవటంతోనే అంచీలమీద ఎగిరిపోయాడు!! ఐనా, శక్తిసింహుని అశ్వికులు తోడావేసికొన్న వాళ్ళు. ఎట్లా ఐనా సాధువును పట్టాలెననే పట్టుదలతో చాకచక్యమంతా వినియోగించి శక్తికెడ్డి పరుగుతీరారు. అల్లంతదూరంలో ఆ సాధువుగుర్రం రేపే ధూళి కనిపించింది. ఎలాఐనా ఆ గుర్రాన్ని కలుసుకోవాలనే గట్టి దీక్షతో వాళ్ళు వాయువేగంతో సాగిపోయారు.

ఈ విధంగా సాధువు ముందూ, అశ్వికులు వెనకా, ఒకరినిమించి ఒకళ్ళు దొడుతీసుసాగారు. —(ఇంకా వుంది)

క్రమలాపురంలో రంగధామరావనే డాక్టర్ రొకాయన కొత్తగా ప్రాక్టీసు మొదలు పెట్టేడు. నల్లబల్లమీద తెల్లని అక్షరాలలో తనపేరూ, ఆ పేరుతర్వాత తన డిగ్రీలూ వ్రాయించి, ఆ బల్లను గేటుకు వ్రేలాడ గట్టించాడు. వచ్చిపోయేవాళ్లందరూ దాన్ని చూస్తూనే ఉన్నారుగాని ఎవరూ వైద్యం కోసం వచ్చినపాపాన పోలేదు.

“మనం బల్లకట్టినవేళ ఆట్టే మంచిది గానట్టుంది. ఇంక ఇక్కడనుంచి మకాం ఎత్తేసి మరో ఊరుకు పోతే బాగుండేట్టుంది” అని అతడు ఒకనాడు ఆలోచిస్తూండగా, ఒకాల్లాలు గేటుతలుపు తీసుకుని ఆదుర్దాగా లోపల ప్రవేశించింది.

అవిణ్ణి చూడటంతోనే డాక్టరు మొహం చేటంత ఐ, అతడు ఆమెను ఆదరించి కూర్చోమని, “ఏమండీ, ఏంజబ్బూ?” అని అడిగాడు.

ఆ ఇల్లాలు, “బాబూ, నాకు కాదండి. మావారికి పదిరోజుల్నుంచి జబ్బుగాఉండి, ఇవాళ ఉన్నట్టుండి మైకం కమ్మేసింది. తమరొక్కమారు మా యింటికి వచ్చి, నా పసుపూ, కుంకం నిలపాలి!” అంది.

డాక్టరు, “దానికేం? అందుకేగా మేం బల్ల కట్టుకున్నది! పదండి” అంటూ, వాళ్ళింటికి వెళ్ళేడు.

ఆవిడ పేరు కాంతమ్మ. భర్తపేరు శంకరం. డాక్టరుగారు శంకరాన్ని పరీక్ష చేసి, “ఏం ఫరవాలేదు. గుండె కొంచెం సీరసంగా కొట్టుకుంటోంది. కొత్తరకం ఇంజక్షను వచ్చింది. ఆ ఇంజక్షన్ నీ, వెంటనే సులుపు కనిపిస్తుంది” అంటూ, ఒక చీటిమీద ఆ మందుపేరు రాసివచ్చి, “దీన్ని వెంటనే తెప్పించండి” అన్నాడు.

కాంతమ్మ, “బాబూ, నాపద్ద ఒక్క చిల్లిగవ్వకూడా లేదు. వారికి నయమవటం

తోనే ఇచ్చుకుంటాము. ఆ మందేదో తమరే కొనిపెట్టాలి!” అని ప్రాధేయపడింది.

“బోబోబేరం అనుకుని సంతోషిస్తే, చేతిసొమ్ము పడుతోందేమిటి?” అనుకుని డాక్టరు, “మందుకూడా నన్ను కొనమంటే ఎలాగండి?” అనబోయాడు. కాని “పోనీ కాస్త పెట్టుబడి పెడదాం. మందు ఖరీదూ, ఫిజూకూడా ఇచ్చేస్తారు తర్వాత. ఇవ్వక పోతే, ‘డాక్టరుగారు కుదిర్చేరు’ అని పది మందితోటి ప్రచారమైనా చేస్తారు. దానితో నాప్రాక్టీసు బాగుపడి ఇక్కడే స్థిరపడవచ్చు” అనే ఆలోచనతోచి, తనపద్ధతున్న రెండు రూపాయలూ తీసి ఆమెకిచ్చాడు.

ఆ ఇంజక్షనుతో శంకరానికి తెలివి వచ్చింది. క్రమంగా అతగాడి రోగం మలుపు తిరిగి సులువుగా కనపడింది. డాక్టరు కాంతమ్మగారితో, “అమ్మా, ఇంక మీ ఆయన కేమి భయంలేదు. ఆయనది గుండెజబ్బు గనక మీరుమాత్రం ఆయనకి ఒక దుఃఖవార్తగాని, సుఖవార్తగాని అతాత్తుగా చెవిని పడెయ్యకూడదు. ఏమంటే ఈ రకం రోగులకి అతాత్తుగా ఏం తెలిసినా ప్రమాదిస్తుంది” అని హెచ్చరించాడు.

“అలాగే బాబూ, ఈ విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగానే ఉంటాను” అంది కాంతమ్మ.

ఒక్కవారం గడిచింది. కాంతమ్మగారు చేతిలో ఒక టెలిగ్రాం పుచ్చుకుని డాక్టరింటికి పరుగెత్తివచ్చింది. “బాబూ, ఈ తంతిలో వచ్చిన సంతోషవార్త మావారి కింకా నేను చెప్పలేదు. ఎలాగ చెప్పడమూ అని తమనలహా తీసుకోటానికి వచ్చాను” అని అవిడ ఆ కాగితాన్ని రంగధామారావు చేతిలో పడేసింది.

అతడు తంతిని చదివి, “ఏమిటి? మీవారికి లాటరీలో యాభై వేల రూపాయలు వచ్చాయని ఉంది! ఏమి అదృష్టమండీ మీది!” అని అభినందించాడు. అయితే

అవెంటనే అతని మనస్సులో కొంచెం అసూయ బయల్పడి, "ఒక్కొక్కటి ఇలాగే ఉత్తినే డబ్బొచ్చిపడుతోంటుంది. నాలాంటి దొర్భాగ్యులికి ఎంత శ్రమపడ్డా భత్యాలు కూడా కిట్టవు!" అనిపించింది.

కాంతమ్మగారు తన హడావిడిలో డాక్టర్లకు రేమనుకుంటూన్నదీ యోచించకుండానే, "బాబూ, ఈ సంతోష వార్తను మావారి చెవిని ఎలాగ పడెయ్యాలో నాకు తెలియకుండాఉంది. చెప్పకుండా ఉండడామంటే ఉండబట్టలేక పోతున్నాను" అంది.

డాక్టరు, "నేను మధ్యాహ్నం వచ్చి మీవారితో మాట్లాడుతూ మొదలెట్టి, మెల్లిగా తెలియపరుస్తానులేండి. అప్పుటివరకూ మీరుకాస్త ఉగ్గబట్టుకోండి" అన్నాడు.

అమె "అలాగే కానివ్వండిబాబూ" అని చెప్పి వెళ్ళిపోయింది.

"ఏం అదృష్టం ఇతగాడిది! జబ్బులో మందులు కొనటానిక్కూడా తికావాలేని వాడు, అరలకీకి అధికారియి కూచున్నాడు! పోయేప్రాణానికి అడ్డుపడ్డాను గనక ఎన్ని వందలైనా ఇవ్వొచ్చు. ఐదుపందలదాకా అడిగిచూస్తాను!" అనుకుంటూ రంగ ధామారావు శంకరం ఇల్లు చేరుకున్నాడు.

డాక్టరు ఎంతో అప్యాయంగా ప్రసంగం మొదలెట్టేసరికి శంకరం, "డాక్టరుగారూ, మీమంటి మంచివాళ్లు కోటికి ఒక్కరు కూడా వుండరు. ఈరోజుల్లో డాక్టర్లన్నవాళ్లు పైసా చేతిలో పడితేతప్ప మాట్లాడరే. అలాంటిది మీరు మందులు దగ్గరనుంచీ కొని ఇచ్చి, రోజూ చూసి వెడుతున్నారు. మీముఖం ఎలా తిప్పుకోగలనే" అన్నాడు.

డాక్టరు తెలివిగా, "శంకరంగారూ, కష్టాలేం కాపురముంటాయా? మీకూ మంచిరోజులు వస్తాయి" అన్నాడు.

"ఎలా వస్తాయి బాబూ?" అన్నాడు శంకరం నిస్పృహతో.

“ఎలాగేమిటి? ప్రాప్తంపున్నవాళ్ళకి ఎలా గేనా పస్తుంది. మాటకి, లాటరీలో యెంత మందికి రాలేదు?” అన్నాడు డాక్టరు.

“లాటరీలోనా? ఆ అదృష్టవంతులు వేరుబాబూ! ‘వెడ్డు మొర్రో’ అంటూంటే వినక మా మేనేజరుగారు నాచేతకూడా ఒక లాటరీ టిక్కెటు కొనిపించి, జీతంలో రూపాయి విరగ్గొసుకున్నాడు! ఆ రూపాయైనావుంటే ఏళ్ళుక్తైనా వచ్చేది” అని విచారం వలపొసుకున్నాడు శంకరం.

“అలా అనుకోకూడదు. బోడిరూపాయి ఒకటిపోతే పోయెగాని అమాంతంగా ఏ యాభైవేలో వచ్చి పడొచ్చు. అప్పుడు ఫిజుకని ఒక రెండొందలూ, బహుమతికింద ఒక మూడువందలూ మొత్తం ఒక ఐదు వందలు నాకు ఇవ్వచ్చుకూడా!” అన్నాడు డాక్టరు.

శంకరం, “నాకు నిజంగా యాభైవేల రూపాయలే వచ్చిపడితే మీకు ఉత్తి చచ్చు

ఐదువందలుకాదు, పాతిక వేలు యిచ్చు కుంటాను! ఏగతాళి అనుకొనేరు. ప్రమాణం చేసి చెప్పుతున్నాను” అన్నాడు.

ఐదువందలతో తృప్తిపడలచిన డాక్టరుకి, “పాతికవేలు!” అని చెవినిపడటం తోనే అకస్మాత్తుగా పట్టానిసంతోషం కలిగింది. “పాతికవేలే! అ! అ!” అంటూ ఆవలించి ప్రాణంపదిలేశాడు!

కూర్పున్న మనిషిల్లా కుర్చీలోంచి క్రిందకు ఒరిగి పడిపోతే చూస్తూన్న శంకరం బిత్తరపోయాడు. కాంతమ్మ గొల్లు మంది. అవిహ గొల్లుమనడం విని ఇరుగు పొరుగులు చేరారు.

కాంతమ్మ లాటరీసంగతిచెప్పి, “మా వారికి ఈ సంతోషవార్త మెల్లిగా చెప్పాలని డాక్టరుగారొచ్చి ఇలా ఐపోయారు!” అంది.

శంకరం, “నాకు తప్పించాలన్న ముప్పులో తనే పడ్డాడు పాపం!” అని నిట్టూర్చాడు.

మూడు ప్రశ్నలు

చాలా కాలం క్రిందట భువనగిరి అనే రాజ్యాన్ని బాహుబలుడు అనే రాజు పాలిస్తుండేవాడు. ఆతడు పుట్టుకతోనే వంచకుడు, క్యారుడున్ను. తన పెద్ద సైనికబలాన్ని యెంతసేపూ యితరులను వంచించేందుకూ, పరరాజ్యాలను ఆక్రమంగా ఆక్రమించేందుకూ వినియోగించేవాడు.

బాహుబలుడు పాలించేది కొద్దిపాటి భూభాగమేదనా, కవులచేతా పండితులచేతా అనేకవిధాలుగా స్తోత్రాలుచేయించుకోవడం అతడికి సరదాగా వుండేది.

ఆ కాలంలో ఒక్క భువనగిరి రాజ్యంలోనేగాక, దేశదేశాలలో గొప్ప పండితుడుగా కీర్తిపొందినవాడు ధర్మబలుడు. ఆయన ధనకనక వస్తువాహనాలనూ, గోభూదానాలనూ అశించే స్వార్థపరుడు కాదు. అందుచేత, ప్రతిఫలాపేక్ష లేకుండానే శిష్యులకు

విద్యాబోధచేస్తూ, యెన్నడూ రాజును ఆశ్రయించకుండా బీదతనంతోనే జీవితాన్ని గడుపుతూవున్నాడు.

బాహుబలుడు, ధర్మబలుడి కీర్తిప్రతిష్ఠల గురించి విన్నాడు. ప్రజాసామాన్యానికి అతడంటేవున్న భక్తిచూసి, రాజుకు ఎక్కడ లేని యీర్ష్యా కలిగింది. ఎలాదనాసరే, ధర్మబలుడిని సాధించి లొంగతీసుకుని పావాక్రాంతుణ్ణి చేసుకోవాలనుకున్నాడు.

ఒకనాడు నిండుకొలుపులో అతణ్ణి దర్బారుకు పిలిపించి, "నిన్నుగురించి చాలా ప్రమాదకరవార్తలు వింటున్నామే!" అన్నాడు బాహుబలుడు.

ఆ మాటలకు ధర్మబలుడు నివ్వెర పోయాడు. రాజు కవలీ, క్రూరుడూ అని అతడికి తెలుసు. "నన్నుగురించా! ఏలినవారి రాజ్యంలో శాంతంగా బ్రతికే పాదాణ్ణి నేను!" అన్నాడు ధర్మబలుడు వినయంగా.

బాహుబలుడు ఆ జవాబు విని ఉగ్రుడయ్యాడు. అతడి ముఖంలో క్రోధం తాండవించింది. “నీ ఎత్తులూ, జిత్తులూ, కపటమూ, విషయమూ నాదగ్గర సాగవు. విద్యాబోధ అంటూ నీవు రాజద్రోహం బోధిస్తూ న్నట్టు మాకు తెలియవచ్చింది. జాగ్రత్త!” అన్నాడు.

రాజు క్రోధంగా అడిగిన పలుకులకు ధర్మబలుడు కళవెళపడ్డాడు. ఏ నెరం చేయని తనపై రాజుకు యింత అగ్రహం ఎలా కలిగిందో తెలియక, “ప్రభూ! రాజద్రోహకార్యాలతో నాకేప్రమేయం లేదు. నాకు తెలిసిన శాస్త్రవిషయాలు విద్యార్థులకు

బోధిస్తూ శాంతంగా కాలం వెళ్ళబుచ్చుతున్నాను” అని జవాబుచెప్పాడు ధర్మబలుడు సవినయంగా.

బాహుబలుడి కోపం ఇంకా ఎక్కువైంది. కావాలని తెచ్చుకున్న కోపం, ఎంత కావలిస్తే అంత పరిమాణంలోనూ పెరుగుతుందికదా!

“నీకు శాస్త్రవిషయాల్లోనే అంత జ్ఞానం వుండి, రాజద్రోహానికి దూరంగా వుండేవాడివే అయితే, నేను మూడు ప్రశ్నలు అడుగుతాను. వాటికి జవాబు చెప్పు!” అన్నాడు బాహుబలుడు.

“సరే! ప్రభూ!” అన్నాడు ధర్మబలుడు తల వాల్చి.

రాజు కోరమీసంకాసల్పి పురివేసి, “నా మూడు ప్రశ్నలకూ సరైనజవాబు యివ్వక పోయావంటే నీతల సరికించి కోటకొమ్ముకు కట్టిస్తాను. ఇక, ప్రశ్నలేవో జాగ్రత్తగా విను. ఒకటి: నేను. యీ తలమీది కిరీటంతో ఎంత విలువ చేస్తాను? దమ్మిడి లతోసహా లెక్క చెప్పాలి! రెండు: నేను, యీ ప్రపంచాన్ని ఓమూరు చుట్టిరావాలంటే, ఎంతకాలం పడుతుంది? నిమిషాలతో సహా చెప్పాలి! మూడు: నువ్వీ ప్రశ్న

లకు జవాబులిస్తూండగా, నా మనస్సులో
ఏమి ఆలోచిస్తూవుంటాను ? బిడ్డలకుకూడా
తెలిసేటట్టు స్పష్టంగా తెలియజెప్పాలి!”
అన్నాడు.

ఈ ప్రశ్నలకు జవాబులివ్వడం మానవు
లకు సాధ్యం కాదని ధర్మబలుడికి
తోచింది. అయినా ప్రయత్నిద్దామనుకుని
ఓ వారంరోజులు గడుపుకోరాడు. బాహు
బలుడు అనుమతించాడు.

ధర్మబలుడు తిరిగి తన గ్రామం చేరు
కొన్నాడు. మూడు ప్రశ్నలకూ జవాబుల
కోసం అనేక శాస్త్రగ్రంథాలు గాలించాడు.
తక్కిన పండితులను అడిగిచూశాడు.
ఎవరూ చెప్పలేకపోయారు.

గడువునాటికి ధర్మబలుడు తిరిగి రాజ
దర్బారుకు బయలుదేరాడు. కన్నితో
శిష్యులంతా విడ్కోలిచ్చారు. గ్రామం దాటి
కొద్దిదూరం వెళ్లగానే ఒక గొర్రెలకాపరి
ఎదురై ఆయనకు నమస్కరించి, విచార
కారణం అడిగాడు.

ధర్మబలుడు సంగతినండర్బాలన్నీ
వివరించాడు. అంతా విని గొర్రెలకాపరి
పెద్దగా నవ్వి “ఈ మూడు ప్రశ్నలకూ
నేను జవాబులివ్వగలను. ఐతే, మీదుస్తులు

నాకివ్వండి. తక్కిన పని నామీద వదిలే
యండి” అన్నాడు.

మొదట ఆయన అంగీకరించలేదు.
గొర్రెలకాపరి కాళ్ళావేళ్ళా పడి ఎంతో
బ్రతిమాలుకోగా ధర్మబలుడు వప్పు
కొన్నాడు. గొర్రెలకాపరికి ధర్మబలునికి
పోలికలలో అట్టే తేడాలేవందునా, ధర్మ
బలుడు యింతవరకూ ఒక్కసారిమాత్రమే
రాజసముఖానికి వెళ్లివున్నందునా, ఆమార్పు
తృప్తికరంగానే వుంది.

ధర్మబలుడి వేషంలోవున్న గొర్రెలకాపరి
దర్బారుకు వెళ్లగానే, బాహుబలుడు
చిరునవ్వునవ్వి జవాబులు చెప్పమన్నాడు.

గొర్రెలకాపరి గొంతు సవరించుకుని,
 “మహాప్రభూ! తమ మొదటి ప్రశ్నకు
 జవాబు చిత్తగించండి: తమ విలువ
 తొంబదితొమ్మిది రూకలు. ఎలా అంటే
 సక్షత్రకుడు సత్యహరిశ్చంద్రుణ్ణి నూరు
 రూకలకేకదా అమ్మింది! సత్యహరిశ్చం
 ద్రునికన్న తమవిలువ ఒక్కరూకమాత్రమే
 తక్కువ!” అన్నాడు.

బాహుబలుడు పట్టాని సంతోషంతో
 ఉప్పొంగిపోయాడు. సత్య హరిశ్చంద్రుడితో
 తనను పోల్చటం ఎంతో తృప్తికలిగించింది.
 రెండవ ప్రశ్నకు జవాబుచెప్పమన్నాడు.

“ప్రభువువారు సూర్యోదయంతోనే లేచి
 ప్రపంచం చుట్టరావడానికి బయలుదేరితే,
 సూర్యాస్తమయమై, తిరిగి మరునాడు
 సూర్యోదయం ఆయేసరికి ఇరవైనాలుగు
 గంటలవుతుంది” అన్నాడు గొర్రెలకాపరి.

“భేష్! వహ్వ! వహ్వ!” అన్నారు
 దర్బారంతా.

“అయితే మూడవ ప్రశ్న?” అన్నాడు
 బాహుబలుడు కనుబొమలు ముడిచి.

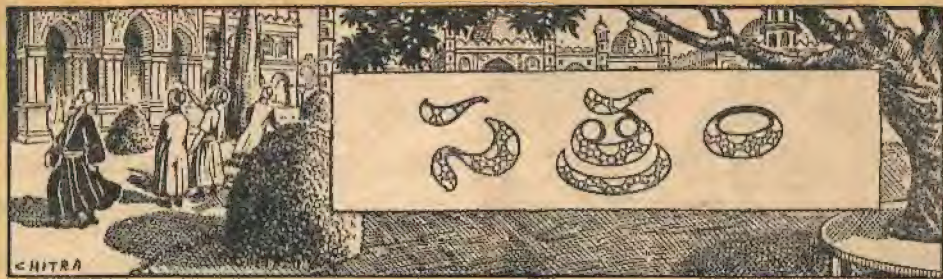
“చిత్తగించండి ప్రభూ: తమ మూడవ
 ప్రశ్నకు నా జవాబు మరేమంత కష్టమైంది
 కాదు. ఈ జవాబులిచ్చే నేను ధర్మబలుడి
 నని తమరు మనస్సులో అనుకుంటూ
 వున్నారు. కాని నేను ధర్మబలుడిని కాదు.
 గొర్రెలకాపరిని!” అంటూ మీద కప్పుకొన్న
 పండితకాలువా, చెవికపెట్టుకొన్న కుండ
 లాలూ తీసి ఆవతల పడవేశాడు, గొర్రెల
 కాపరి.

దర్బారంతా నివ్వెరపోయింది. బాహు
 బలుడు నిర్విణ్ణుడయ్యాడు. ఎంతో తెలివిగా
 చెప్పిన ఆ జవాబులకు అందరూ ఎంతగానో
 సంతోషించారు.

ఇటువంటి అగ్నిపరీక్షకు నిలబడిన
 ధర్మబలుడినీ, గొర్రెలకాపరినీ ఇష్టమున్నా
 లేకున్నా సత్కరించక తప్పింది కాదు
 రాజైన బాహుబలుడు.

పారశీకదేశాన్ని పూర్వం ఒకప్పుడు ఘజుల్ మహమ్మదు అనే ఒక గొప్ప చక్రవర్తి పరిపాలించాడు. ఆయన తాను నివసించే రాచనగరును ఎన్నో లక్షల మొహరీలు ఖర్చుచేసి కట్టించాడు. దేశదేశాలనుంచి పనివాళ్లను రప్పించి వాళ్లనేర్పంతా ఆ భవన నిర్మాణంలో కనపరచవలసిందనీ, గొప్ప బహుమతీలు ఇస్తాననీ వాగ్దానంచేసి పని చేయించాడు.

చలువ రాళ్ళు, రత్నాలు, మణులు, పచ్చలు, గోమేధికాలు, పుష్కరాగాలు, కెంపులు, వజ్రాలు—అవేమిటి, ఇవేమిటి—విలువైనరాళ్లన్నీ, విశాల ప్రపంచంలో ఎక్కడెక్కడున్నవీ, అడిగినంత వెల ఇచ్చి కొనేసి రప్పించి, అ నగరు గోడలకి, నేలకి, సరంబీకి తాపళంచేయమన్నాడు.

విత్తంకొద్దీ వైభవం అన్నట్లు ఆ రాజ భవన మెంతో రమణీయంగా తయారై,

విదేశాలనుంచికూడా ఎంతోమంది జనం వచ్చిచూచి మెచ్చిపోతూండేవారు. వాళ్ళు మెచ్చుకుపోతూంటే చక్రవర్తి విని, తాను చేసిన ఘనకార్యానికి ఉబ్బి తబ్బిబ్బి, ఇంకా ఆ భవనానికి వన్నెలూ చిన్నెలూ తీర్చిదిద్దటానికి సామ్యు వెచ్చిస్తానే ఉండేవాడు.

తన తాతలు గడించి పోగుచేసివుంచిన ధనం కోట్లకొలది ధనాగారంలో ఉండేది గనక, ఆ సామ్యుంతా వెచ్చించి ఆ గొప్ప భవనాన్ని ఆయన కట్టగలిగేడుగాని యే చక్రవర్తి అలాంటి భవనం కట్టించటానికి సాధ్యమవుతుంది?

ఆ భవనంలో ఆయన నివసిస్తో ఒక ఇరవై సంవత్సరాలు దేశాన్ని పరిపాలించి, మరణించాడు. ఆయన చనిపోతూ తన అనంతరం గద్దెనెక్కవలసిన యువరాజు నిరాజ్ ను పిలిచి, 'నాయనా, ఈ రాజ

జె. శోభనాద్రి - సర్వీషర్లు

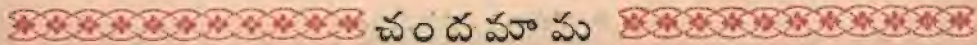
తండ్రి కాలంలోనే ధనాగారంలోని సొమ్ము యావత్తూ ఖర్చైపోయింది. కనక, సిరాజ్ తను పురమాయించిన కట్టడాలకు కావలసిన సొమ్ముంతా ప్రజల నుండి పన్నులద్వారా రాబట్టేడు. ప్రజల నుండి రాబట్టిన సొమ్ము ప్రజలమీదే ఖర్చు చెయ్యాలిగాని, ఇలా రాళ్ళుకీ రప్పలకీ ఉద్యానవనాలకీ రాచనగరుకీ ఖర్చు చెయ్యటమేమిటని ప్రజలలో నణుగులు బయల్పడేరాయి. కాని ఎవళ్ళూ యెడటబడి సిరాజ్ ను కాదనలేకపోయారు.

భవనం ఎంత ప్రాజుప్రదంగా చూచుకొంటున్నానో, దానికి ఎన్నివిధాలుగా అందచందాలు అమర్చానో నీకు తెలుసుకదా! కనుక, ఈ భవనాన్ని నీ శక్తికొద్దీ నీవు అభివృద్ధిచేసి, నా అభిలాష తీర్చవలసింది!' అని చెప్పిపోయాడు.

చక్రవర్తికావటంతోనే సిరాజ్ కి తండ్రి కన్నా ఎక్కువపేరు సంపాదించాలని తోచింది. తండ్రి కట్టించిపోయిన రాచనగరు చుట్టూ, ఉద్యానవనాలు, సరోవరాలు, లతామండపాలు, చిత్రవిచిత్రమైనవేవేవో, అయిన కట్టించాడు. వాటన్నింటికీ బోలెడంతసొమ్ము ఖర్చయింది.

సిరాజు ఆ భవనంలో నివసిస్తూ ఉద్యానవనాలలో విహరిస్తూ ప్రజలయొక్క కష్టాలు గమనించకుండా వాళ్ల సొమ్ముంతా ఆ భవనంమీదా, తాను చేయించిన నిర్మాణాల మీదా వెచ్చిస్తో ఒక పాతికేళ్ళు పాలించి చనిపోయాడు.

పోతూ, కుమారుడైన ఆబ్దుల్లాను పిలిచి, 'నాయనా, పారశీక చక్రవర్తుల ఖ్యాతిని దశదిశలా వ్యాపింపజేస్తోన్న మన రాచనగరునీ, ఈ ఉద్యానవనాలనీ, లతామండపాలనూ, సరోవరాలనూ జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలినుమా. ఇంతవరకు మేముచేసిన వదలిన పనులను అభివృద్ధిచేసి మెరుగులు

పెట్టాలినుమా!' అని హెచ్చరించి కన్ను మూశాడు.

గడ్డెనెక్కటంతోనే అబ్బుల్లాకు తండ్రి తాతలకన్నా ఎక్కువకీర్తి సంపాదించాలని తోచింది. తాతకట్టించిన భవనంలోనూ, తండ్రి కట్టించిన మండపాలలోనూ ఏవేవో లోపాలు కనిపించి, వాటిలో కొన్నిభాగాలను పడగొట్టించి మళ్ళీ కట్టించటం ప్రారంభించాడు. ఇందుకొసమని అతడు సమస్త ములైన విదేశాలనుండి శిల్పులను రప్పించి పాతమాదిరిగా ఉన్నవన్నీ కొత్తపద్ధతిలోకి మార్చి కట్టవలసిందని ఆజ్ఞాపించాడు.

"ఓ! నిమిషంలో మార్చేస్తాం! ఒక్క ఇరవైకోట్ల పరహాలు ఇలా పారేయించండి!" అన్నారు వాళ్ళు.

అబ్బుల్లా తన వజీరును పిలిచి, "వెయ్య వేయ్, కొత్తపన్ను ఏదైనాను. ఇరవైకోట్లూ షీబంలో వసూలుకావాలి!" అన్నాడు.

"ప్రభూ, ఎంతయిచ్చే అవుదానా, అస్తమానం ఏతికితే పాలుఇస్తుందా! ప్రాణం విసిగి తన్నటం ప్రారంభిస్తుంది. అలాగే ప్రజలూను. చీటికి మాటికి పన్నులంటే వాళ్ళుమాత్రం యెక్కడనుంచి తెచ్చి ఇవ్వగలరు?" అన్నాడు వజీరు.

చక్రవర్తికి కోపంవచ్చి మంత్రిపైన కళ్ళెర్రచేశాడు. చేసేదిలేక మంత్రి వెళ్ళి, "నాలిక పన్ను" అనే పన్నువేసి, రాజ్యంలోని ప్రజలందరికీ ఈమోస్తరుగా చాటింపు వేయించాడు.

"చక్రవర్తిగారు రాజభవనాన్ని, ఉద్యాన వనాలనీ, లతామండపాలనీ పాతఫక్కి అంతా మార్చేసి కొత్తీరుగా కట్టిస్తున్నారు గనుకనున్నూ, ఇందుకొసం ఇరవైకోట్ల పరహాలు కావలసివుంది గనుకనున్నూ, నోట్లో నాలుకవున్న ప్రతిమనిషి—ఆడా, మొగా, పిల్లా, పెద్దా భేదంలేకుండా నూరేసి పరహాలుచొప్పన పన్నుక్రింద చెల్లించవల

సిందో హెయ్. డమ్, డమ్. అలాగ చెల్లిం చకపోతే, చెల్లించనివాళ్ల నాలుకలు చక్ర పర్తిగారు కోయించేస్తారో హెయ్! డమ్, డమ్” అని.

ఈ చాటంపు వినపడేసరికి “అరి వీడి తల పగలా!” అని ప్రజలంతా చక్రపర్తిని లోలోపల తిట్టిపాపాడం ప్రారంభించారు. కాని ఇవ్వకపోతే, నాలుక కోయించేస్తా డేమో అన్న భయంకొద్దీ ప్రతివాడూ సొమ్మ పోగుచెయ్యటం ప్రారంభించాడు.

ఇలావుండగా ఆ పట్టణానికి యొక్కడ నుంచో ఒక ఫకీరు వచ్చాడు. అతడు భిక్ష కోసం ఇంటింటికీవెళ్లి “అల్లా హె అగ్సర్!”

అని అరవటం ప్రారంభించాడు. కాని అతడికి యెవరూ భిక్ష వెయ్యలేదు.

అతడు “ధర్మం ఇలా నశించిపోయిందేమిటి? ఎక్కడడిగినా పొమ్మంటున్నారే!” అని ఆశ్చర్యపోయాడు.

“దమ్మిడీదగ్గిర్నంచీ కూడదీసి నాలుక పన్ను కట్టాలి! నీకు ముష్టి ఎవరువేస్తారయ్యా?” అన్నాడతడు.

అప్పుడు ఫకీరు సంగతంతా తెలుసుకున్నాడు. “రాజభవనంమీద పెట్టటానికని సొమ్ముకోసం ప్రజల్ని యిలా పీడించటమేమిటి? ఈ చక్రపర్తి కళ్ళు తెరిచేటట్టు చేయాలి!” అనుకున్నాడు ఫకీరు.

అతడు వెంటనే రాచనగరు ప్రవేశించాడు. “లోపలకు వెళ్లవచ్చా?” అని అతడు యెవ్వరినీ అడక్కుండానే సొంత ఇంట్లోకి వెడుతూన్నట్లు, చొరబడ్డాడు. ద్వారపాలకులు అతని ధైర్యానికి ఆశ్చర్యపోతూ, అడ్డుకోవడమే మరిచిపోయారు.

ఫకీరు లోపలకువెళ్ళి, అక్కడ కనపడ్డ ఒక నౌకర్ని ‘స్నానాలగది యేదిరా అబ్బి?’ అని అడిగితెలుసుకుని, ఫాదుపా స్నానం గదిలోకి చొరబడి, నీళ్లుపోసుకు చక్కా పచ్చాడు. వచ్చి, ‘భోజనాలసావిడి ఏదీ?’

అని వాకబుచ్చేసి తెలుసుకొని, వెళ్ళి పీట వాల్చుకు కూర్చొని, 'వద్దించవోయ్!' అని అక్కడున్న వంటవానికి ఆజ్ఞాపించాడు. చెప్పినట్లు చెయ్యకపోతే ఫకీరుకి కోపంవచ్చి తొక్కడ శపించిపోతాడో అన్న భయంకొద్దీ వాడు ఆతనికి ఫాదుషాగారి బంగారు పళ్ళెరంలో పంచభక్ష్య పరమాన్నాలూ వడ్డించాడు.

ఫకీరు ఆరగించి లేచి, విక్రాంతి భవనమెక్కడో వాకబుచ్చేసి తెలుసుకుని, అక్కడకు పోయి, ఫాదుషా విశ్రమించే హంసతూలికా తల్పంమీద పరుండి గుట్టు ప్రారంభించాడు.

ఫకీరెవడోవచ్చి, రాచనగరును సొంత భవనంలాగ వాడుకుంటున్నాడని తెలియటంతోనే అబ్బుల్లా చక్రవర్తికి ఆశ్చర్యంవేసి, "ఎవరు చెప్పా?" అనుకుంటూ వచ్చి చూశాడు.

ఫకీరు ఇంకా నిద్రపోతూనే వుండటం వల్ల సాహసించి ఫాదుషా అతణ్ణి లేపలేక పోయాడు. ఫకీరు లేచేవరకూ అక్కడ కనిపెట్టుకునివుండి, లేవటంతోనే, అబ్బుల్లా ఆతనితో, "స్వామి, ఫకీర్లనిమిత్తం మేం కట్టించిన సత్రాలు యెన్నోవుండగా తమరు

రాజభవనాన్నే ఉపయోగిస్తున్నారే!" అని అడిగేడు.

ఫకీరు యేమీ యెరగనట్టు, "ఇదికూడా సత్రం అనుకునే నేను ప్రవేశించాను" అన్నాడు.

"సత్రంకాదు మహత్మా. మా తాత, తండ్రి నివసించిన రాచనగరు. ప్రస్తుతం నేను ఉంటావున్నది" అన్నాడు అబ్బుల్లా.

"ఒహో, ఐతే, మీతాత ఇందులో ఎంత కాలం ఉన్నాడు?" అని యదాలాపంగా అడిగాడు ఫకీరు.

"ఇరవై సంవత్సరాలు" అని జవాబిచ్చాడు అబ్బుల్లా.

"మీతండ్రి?" అని తిరిగి ప్రశ్నించాడు
ఫకీరు.

"యాభై సంవత్సరాలు?" అన్నాడు
అబ్దుల్లా.

"నువ్వు ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచి
ఉంటున్నావు?" అని మరొకప్రశ్నవేశాడు
ఫకీరు.

"నా వయస్సు ముప్పైయేళ్లు. నేను
పుట్టినప్పట్నుంచి ఇక్కడే ఉంటున్నాను.
జీవితాంతంవరకూ ఇక్కడే ఉండబోతాను"
అన్నాడు అబ్దుల్లా.

"నువ్వు నూరు సంవత్సరాలు బ్రతుకు
తావనే అనుకుందాము. అప్పటింక డెబ్బై
యేళ్లకన్న ఎక్కువకాలం ఈ భవనంలో
నువ్వు ఉండవన్న మాటకదా" అని అదే
రకంగా చూశాడు ఫకీరు.

ఫకీరు అలా ఎందుకంటున్నాడో అర్థం
కాకుండానే ఫాదుషా, "చిత్తం!" అన్నాడు.

ఫకీరు తల్పంమించి లేచి, "ఫాదుషా!
నేను చెప్పానే, ఇది సత్రంగాక మరే
మిటి? నీ తాతా, తండ్రికూడా ఇందులో
కొంతకాలమే ఉండి వెళ్లిపోయారు! నువ్వు
కూడా అలాగ కొంతకాలముండి పోయే
వాడివేగాని ఇందులో శాశ్వతంగా ఉండ
బోయేదిలేదు. అలాంటప్పుడు ఈ భవనం
కోసం, కన్నబిడ్డలవంటి ప్రజల్ని పీడించట
మెందుకు? ఈ సత్యాన్ని గుర్తించి ఇకనైనా
వాళ్ల సొమ్మును వాళ్ల కేమంకోసమే
వెచ్చించు" అని హితబోధచేస్తూ, "ఇంక
నాకి సత్రంతో పనిలేదు" అని అక్కడ
నుంచి లేచి వెళ్లిపోయాడు.

అబ్దుల్లా జ్ఞానంతెచ్చుకుని, వెంటనే
"నాలుకపన్ను" తీయించివేశాడు. అంతే
కాదు. నాటినుంచి వెట్టిగా లోకుల సొమ్ము
బలవంతంగా పసూలుచేసి ఆ భవనంకోసం
వెచ్చించటంకూడా మానుకున్నాడు.

ద్రాక్షరామంలో వెంకటేశం అనే పృథ్వుడు ఒకాయన వుండేవాడు. ఆయన భార్యపేరు తులిశమ్మ. ఈ పృథ్వు దంపతులకి బాలాజీ అనే మనమడు ఒకడున్నాడు.

వెంకటేశంగారికి గోదావరిలంకపుగాకుతో తయారైన సస్యం అంటే మహాఇష్టం. రోజూ అర్ధణాపాడుం పీల్చేవాడాయన. అది బాలాజీయే తెచ్చిపెట్టేవాడు; తెచ్చిపెట్టినందుకు తాత ఒక కానీ లంచం యిచ్చేవాడు.

వెంకటేశంగారికి పాడుంపీల్చు కోవటం, వీలైనప్పుడల్లా ఒక కునుకు తియ్యటం, నిద్రరానప్పుడు మనమడితో కథలా కబుర్లూ చెప్పటంతప్ప వేరే ఉద్యోగ మేమీ లేదు. ఇంట్లో అన్నివసులూ కోడలు అమిర్చిపెట్టేది గనుక, ఆ అమిర్చినదానిలో వేలుపెట్టి, 'అది సరిగ్గా లేదు, ఇది సరిగ్గా లేదు' అంటూ గొణుక్కొడంతప్ప తులిశమ్మగారికి వేరే పనే వుండేదికాదు.

ఇలావుంటూండగా ఆ గ్రామంలోవున్న భీమేశ్వరస్వామి ఆలయంలో రోజూ సాయంత్రం మూడుగంటలు లగాయతు గొప్ప పౌరాణికు డెవరో పురాణంచెపుతాడని తులిశమ్మగారి కోడలికి తెలిసింది. ఆమె అత్తగారితో, 'అత్తా, మీకు ఖాళీయే గనక రోజూవెళ్లి పురాణం వినిరండి. పంటపని నేనుచూచుకుంటాను' అంది. ఆకాసేపైనా అత్తపోరు లేకుండా స్వతంత్రంగా పని చేసుకోవచ్చునన్న ఉద్దేశంతో ఆమె ఈ ఎత్తు వేసింది. అందుకు తులిశమ్మగారు "పురాణం వింటే పుట్టెడు పుణ్యం" అన్న సమ్మతంతో వెళ్లి శ్రద్ధగా వింటూవచ్చింది.

శాస్త్రుల్లుగారు పురాణం మాంచిబలేగా చెప్పేవాడు. తులిశమ్మగారికి అది బాగా నచ్చి, ఇంటికి వచ్చాక ఆవిడ కోడలితో, 'ఎంతబాగాచెప్పేరే! ఎంతబాగాచెప్పేరు!' అని తెగమెచ్చుకునేది.

తులిశమ్మ పురాణం వినటంవల్ల కలిగే అనందాన్ని వెంకటేశంగారికికూడా కలగజియ్యాలని ఆనుకుంది. 'ఏమండీ, మీరుకూడా రండి!' అని పొరగా పొరగా ఆయన ఆ పొరు వడలేక సరేనవ్వాడు.

కొడలు కార్చిపెట్టిన మినవరొట్టె ఫల హారంచేసి ఆయనా, తులిశమ్మ, బాలాజీ, గుడిమంటపం చేరుకున్నారు. స్త్రీలంతా కూచునేచోట తులిశమ్మ కూర్చుంది. తాతా మనమడూ మగవాళ్ళు గనక రెండో పక్కన కూర్చున్నారు.

కాస్తులుగాడు మంచి తమాషాకథ ఒకటి చెప్పి అందరినీ నవ్వించాడు. తులిశమ్మ,

తన ముసలాయనకూడా నవ్వి ఆనందిస్తున్నారే లేదో అని ఒక్కమారు భర్త కూర్చున్నవైపు చూసింది. ఆప్పుడు ఎంతనవడిందనుకున్నారు?

వెంకటేశంగారు పక్కనున్న స్తంభానికి అనుకొని హాయిగా నిద్రపోతున్నారు.

తులిశమ్మ మనస్సు చివుక్కుమంది. వాళ్ళు పాఠశాలం ఇంటికి తిరిగివచ్చేటప్పుడు, 'అందరిలోనూ అలాగ నిద్రపోతే ఎలాగండి? ఎవరైనా చూస్తే ఏమనుకుంటారు!' అని గొణిగింది.

బదులుగా వెంకటేశం 'ఆయన శ్లోకాలు వింటూంటే చిన్న కుసుకువట్టిందిగాని అస్తమానం అలా నిద్రపోతానా ఏమిటి? లేవటినించి చూడు ఎంత శ్రద్ధగా వింటానే!' అంటూ అవిడకి సచ్చచెప్పేడు. చెప్పేదేకాని మరునాడు పురాణానికి వెళ్ళి మళ్ళీ నిద్రపోయాడు. తులిశమ్మ కనిపెట్టింది.

ఇంక ఆయనకిచెప్పి లాభంలేవనుకుంది. నలుగురిలోనూ ఆయన నిద్రపోకుండా ఉండటానికి ఏదైనా ఒక ఉపాయం చూడాలని ఆ రాత్రంతా బాగా ఆలోచించింది. తెల్లవారేసరికి ఆ ఇల్లారి కొక చక్కటి ఉపాయం తట్టింది.

మనమణ్ణి రహస్యంగా పిలిచి, 'ఒరే వాని, నీకో పని చెప్పతా చేస్తావుట్రా?' అంది.

'ఏమిటి మామ్మా?' అన్నాడు బాలాజీ.

'ఏంలేదు. పురాణంలో మీ తాతకి కుసుకు వచ్చినప్పుడల్లా ఆయన్ని లేపుతూ ఉండాలి' అంది మామ్మ.

బాలాజీ, 'అలాగేగాని మామ్మా, ఇలా తేపినందుకు నాకు ఏమిటిస్తావు?' అన్నాడు.

'రోజూ ఒక కానీ ఇస్తాను' అని మామ్మ వాగ్దానంచేసింది.

యథాప్రకారం పురాణంలో తాత నిద్ర పోవడం జరిగింది. బాలాజీ తానుచేసిన వాగ్దానంప్రకారం, ఆయన్ని లేపేశాడు. మామ్మ కనిపెడుతూనే ఉంది. మనమడి ప్రజ్ఞకు మెచ్చుకుని ఇంటికి చేరుకోటంతోనే పరతుప్రకారం వాడిచేతిలో కానీ పెట్టేసింది.

రెండోరోజునకూడా తాత నిద్రపోవటం, బాలాజీ లేపటం జరిగింది. ఆ సాయంత్రం కూడా అమె మాటప్రకారం మనమడి చేతిలో రహస్యంగా లంచం పెట్టింది.

తన పన్నాగం బాగానే పారించిన తులి శమ్మ సంబరపడింది.

మూడోనాడు సాయంత్రం పురాణంలో కూర్చుని అవిడ యథాలాపంగా మొగుడి

వైపు చూసేసరికి ఆయన మళ్ళీ హాయిగా నిద్రపోతూ కనపడ్డాడు. అంతే కాదు; బాలాజీ ఆయన్ని లేపటానికి ప్రయత్నం చెయ్యకుండా అమెకేసి చూస్తున్నాడు. అవిడకి వళ్ళు మండిపోయింది! సాయంత్రం ఇంట్లోకి చేరుకోటంతోనే వాణ్ణి పెరట్లోకి లాక్కెళ్ళి 'ఏమిరా, ఇవేళ తాతని లేపేవు కాదు!' అని గద్దించి అడిగింది.

'మామ్మా, తాతని లేపుతే నువ్వు ఒక్క కానీయే ఇస్తున్నావు. లేపకుండావున్నందుకు తాత నాకు అర్థనా ఇస్తున్నాడు! ఇదుగోచూడు అర్థనా. తాత అక్కడే ఇచ్చేశాడు!' అనేసి, తాయిల్లం కొనుక్కోటానికని పరుగెత్తెడు.

ఎదురు తెరిగింది

పూర్వం మిథిలాదేశాన్ని మందభాగ్యుడనే రాజు పాలిస్తూండేవాడు. అతడు ముక్తాపి, గర్వి, యుక్తాయుక్తాలూ సాధ్యాసాధ్యాలూ ఆలోచించకుండా, ఏకీణంలో ఏదీ తోస్తే అది రాజాజ్ఞగా ప్రబలమీద ప్రయోగిస్తూ ఉండేవాడు.

ఒకనాడు మందభాగ్యుడు రాజప్రాసాదపు పువరిభాగాన చల్లగాలికి పదారుచేస్తూ, క్రింద రాజవిధిని నడుస్తూవున్న అశేషజనాల్ని, వాళ్లు ధరించిన రకరకాల దుస్తుల్ని, పరీక్షిస్తూ చూశాడు. వెంటనే అతడికి ఆలోచన తట్టింది. మంత్రిని పిలిపించాడు.

"మంత్రివర్యా!" అన్నాడు రాజు.

"ఏమిసెలవు మహారాజా!" అన్నాడు మంత్రి.

"అటు, రాజవిధివైపు చూడు! ప్రజలు ఎవరికి తోచినవిధంగా వాళ్లు ప్రవర్తిస్తున్నట్టు కనబడుతోంది. ఇది సహించరాని విషయం.

ధరించే దుస్తులనుంచి, ప్రతిదాన్ని అందరు ప్రజలూ ఒకేవిధంగా అనుసరించాలి. అహరం, మాట్లాడేభాష, కొలిచేదైవం, అన్ని ఒకటిగానే వుండాలి. ఇది మా అజ్ఞగా తక్షణం మన రాజ్యమందంతటా చాటించించు!" అన్నాడు.

వెషభాషల్లో, తిండితిప్పల్లో, భక్తివైరాగ్య విషయాల్లో ప్రజలందరినీ ఒకే అచ్చులో తయారైన బొమ్మల్లా చెయ్యడం సాధ్యమయ్యేదికాదని మంత్రి రాజుకు మనవి చెశాడు. ఉహు! రాజాజ్ఞకు తిరుగులేదన్నాడు మందభాగ్య మహారాజు.

రెండు మూడు రోజులు గడిచినైతను మంత్రికి యిచ్చిన అజ్ఞలు సరిగా చాటింపువేయించాడే లేదో, ప్రజలు వాటికి బద్ధులై ప్రవర్తిస్తున్నారో లేదో తెలుసుకోవాలనే కోర్కె మందభాగ్య రాజుకు కలిగింది. తన పాలనలోని ప్రతిఒక్కరూ అహర

విహారాలనుంచి ప్రతివిషయంలో ఒకేపద్ధతిని, సాంప్రదాయాన్ని అలవరుచుకుని అలా ప్రవర్తించినాడు, ప్రపంచంలో తన పాలనకు ఒక విశిష్టమైన స్థానం ఆచంద్రార్కంగా పుండిపోగలదని అతడి కెంతో సమ్మిక కలిగింది.

ఒకనాటి పుదయం మందభాగ్యుడు పుద్వానవనానికి వెళ్లాడు. అక్కడ అతనికి కనుపించిన దృశ్యం అతడి మనస్సును కలతపరచింది.

దాసదాసీలంతా ఒకేరకమైన దుస్తులో వున్నారు. ఎవడు పురుషుడో, ఎవరు స్త్రీయో కూడా తెలుసుకోవడం అసంభవమై పోయింది రాజుకు. అక్కడినుంచి రాణి వాసానికి వెళ్లాడు. అక్కడా యిదే పరిస్థితి. ఎవరు రాణులో, ఎవరు దాసీలో గుర్తు పట్టడం సాధ్యం కాలేదు. ఆందర్భా ఒకే రకంగా దుస్తులూ, అలంకరణా చేసుకుని వున్నారు.

మందభాగ్యుడికి మతిపోయినట్టయింది. మంత్రిమీద ఎక్కడలేని ఆగ్రహం కలిగింది. సరాసరి దర్బారుహాలుకు వెళ్లాడు. అక్కడా అదేపరిస్థితి. మంత్రి ఎవరో, సేనానాయకు డెవడో, సేవకుడెవడో తెలుసుకోవడం కష్టమైంది. అందరిదీ ఒకేరకమైన వస్త్రధారణ.

"మంత్రి!" అని గాండ్రించాడు రాజు.

"మంత్రి!" అని తిరిగి గాండ్రించాడు మంత్రి.

"నేనా మంత్రిని? దుర్మార్గుడా!"

అన్నాడు రాజు తీవ్రంగా. మంత్రి అదేమాటలను అంత తీవ్రంగా చిలకలా ఒప్పు చెప్పాడు.

మందభాగ్యుడు తన అవివేకతకు సిగ్గు పడ్డాడు. మారుపలక్కుండా తన భవనానికి వెళ్ళిపోయాడు. మరునాడు, ఎవరికి యిష్టమైన వస్త్రధారణ వారు అనుసరించవచ్చనీ, యిష్టమైన దేవుణ్ణి కొలుచుకోవచ్చనీ రాజాజ్ఞగా చాటింపు జరిగింది.

మొర్ర రక్తి

భైరవపుర జమీందార్లైన భైరవేశ్వర రాజువారు పెద్ద విందు ఏర్పాటుచేశారు. అందుకు కారణం వారు ఏ యుద్ధంలోనో గెలవడం మాత్రమే కాదు. వారి పందెపు గుర్రాల్లో ఒకటైన 'మేనక' గొప్ప పందెం గెలిచింది.

ఈశో అందర్నీ రాజువారు విందుకు అహ్వానించారు. పందెంలో ఆసక్తి, అలవాటూ ఉన్నవారందరూ విందుకువచ్చారు.

వైభవంగా విందు జరిగిపోతోంది. రకరకాల ఆహార పదార్థాలతో, ఘాటైన పానీయాలతో గుమ్మెత్తిపోయి వచ్చినవారంతా గుక్కుతిరక్కుండా మాట్లాడుతూ, కడుపులు చెక్కులయ్యేటట్టుగా నవ్వేస్తున్నారు.

ఈన్నట్టుండి ఒకమూల బయలుదేరిన చిన్న కలకలం పెద్ద గలభాగా మారింది. కొరమీసం అటు తిప్పిచూచారు రాజుగారు. కళ్ళు పెద్దవిచేసి తిలకించారు దివాన్జీ.

"చాలా ప్రమాదం; ప్రాణాంతకం కూడా!" అంటూ భగవతీరావు బల్లగుడ్డి చెబుతున్నాడు.

"నీ మంత్రి తంత్రాల్లో, భూతవైద్యాల్లో నాకు కొంచెంకూడా నమ్మకంలేదు" అంటూ మోహనరావు ముసిముసినవ్వులు నవ్వుతున్నాడు. వారిచుట్టూ చేరారు విందుకు వచ్చినవారు.

రాజువారు దివాన్జీపంక చూచారు. దివాన్జీ చాలాకాలంనుంచి అస్థానంలో ఉంటున్నవారు కనక, రాజువారి చూపులలో వుండే అంతర్యాన్ని ఇట్టే గ్రహించి వేశారు. ఆయన లేచి భగవతీరావు, మోహనరావు వున్న బల్లను సమీపించారు. చుట్టూ చేరినవారు సమ్రతగా పక్కకు తప్పుకొని దారిచేశారు.

"ఏమిటి తగువు?" అని అడిగారు దివాన్జీ.

“మంత్ర తంత్రాల్లో ఈయనకు నమ్మకం లేదట!” అంటూ పురిమిచూచాడు భగవతీ రావు మోహనరావువంక.

‘అంతేనా?’ అన్నట్టు దివాన్జీ మోహన రావు మొహంలోకి చూచారు.

“ఊహుఁ! నేను నమ్మను! చచ్చినా నమ్మను!!” అన్నాడు మోహనరావు.

“నిదర్శనం చూపితే మీ శక్తిని నమ్మ వచ్చు” అని సలహా చెప్పారు దివాన్జీ.

భగవతీరావు దిగాలుపడ్డాడు. చేతులు నులుముకుంటూ “మంత్రతంత్రాల్లో, గజ కర్ణ - గోకర్ణవిద్యలో దివాన్జీగారికి నమ్మకం లేదన్నమాట!” అన్నాడు సంగిగా.

“నా నమ్మకంతో వింపని? నమ్మకం లేని మోహనరావును మీ మంత్రశక్తివల్ల ఏ పిల్లిగానో, కుక్కగానో మార్చేయండి” అన్నాడు దివాన్జీ. పక్కకు తిరిగి కుడి కన్ను అదేలా ఎగరవేశాడు మోహనరావును ఉద్దేశించి.

“నాకు తెలిసినవి అలాంటిలాంటి మంత్రాలు కాదు. పచ్చి మళయాళీ మహమ్మారివి! తరవాత విమనుకున్నా...”

మోహనరావు, మధ్యలోనే భగవతీరావు మాటలకు అడ్డుపడి “అయితే నన్ను

కుక్కగానో పిల్లిగానో మార్చగలవన్న మాట!” అన్నాడు.

“పిల్లిగానో, కుక్కగానో మాత్రమేకాదు. కావాలంటే ఎలుగుబంటిగాకూడా మార్చి వేయగలను. ఐతే, ప్రతిదానికి సమయ మంటూ వుంది!” అన్నాడు భగవతీరావు, దివాన్జీవంక చూస్తూ.

దివాన్జీ నివ్వెరపోయినవాడిలా కళ్ళు తేలవేస్తూ చూచాడు.

“ఇంకా చీకటిపడేందుకు అరగంట మాత్రమే ఉంది. చీకటిపడగానే భగవతీ రావుగారు మంత్రశక్తివల్ల మోహనరావు గార్ని ఎలుగుబంటిగా మార్చేస్తారు. విందుకు

వచ్చినవారంతా అప్పటివరకూ, ఇక్కడే ఉండి వేడుక చూడాలని నా అభిలాష” అంటూ దివాన్‌జీ అక్కడనుంచి వెళ్లి రాజా వారి పక్కన కూర్చున్నారు.

చిందుకు వచ్చినవారంతా గుసగుసలు ప్రారంభించారు. భగవతిరావుకు మంత్ర తంత్రాల్లోపున్న శక్తిసామర్థ్యాలను గురించి ఎవరికి తోచినట్లు వారు అనేకవిధాలుగా వాదించుకొన్నారు.

దివాన్‌జీ మోహనరావును పక్కకుపిలిచి ఏదో మాట్లాడారు. తరవాత ఆస్థానపు అడవి జంతువుల పాలనకు ముఖ్యుడైన భుజం గాన్ని పిలిచి ఏదో చెప్పారు.

చీకటి పడుతోంది. భగవతిరావుకు ఎదురుగా కూర్చుని మోహనరావు ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు. భగవతిరావు తల పంకిస్తూ, నెసలు ముడివేస్తూ, నానా యాతనా అనుభవిస్తున్నాడు.

కొరమినానికి పురిపెడుతూ, రాజావారు కదలామెదలక అంతా చూస్తూ కూర్చున్నారు. దివాన్‌జీ మోహనరావు దగ్గరకు వచ్చి “మీరు భగవతిరావుగారి మంత్ర శక్తిని శంకించి, సవాలు చేశారు కనక, మీ మాటమీద నిలబడాలి. అదిగో! అగది లోకి పదండి!” అంటూ మోహనరావును పక్కనవున్న ఒక గదిలోకి నడిపి తాళం వేశారు. భగవతిరావు బిత్తరపోయాడు.

దివాన్‌జీ అతడి భుజంమీద చేయివేసి “ఇక కానీండి! మీ శక్తిమీద నమ్మకం లేనివాళ్లకు మహిమ చూపి సరైన శాస్త్ర చేయండి. మోహనరావును ఎలుగు బంటగా మార్చివేయండి!” అన్నాడు.

“నేనా...నేనా!” అంటూ భగవతిరావు వెలవెలబోయాడు.

“అవును, మీరే! తగిన శాస్త్రచేయండి!” అని అంటూ దివాన్‌జీ తిరిగి రాజా వారి పక్కన కూర్చున్నాడు.

చందమామ

భగవతీరావు తల వంచుకుని తనలో తను గొణుగసాగాడు. మోహనరావు బంధింప బడిన గదిలోనుంచి పెద్ద ఓండ్రింపు విన బడింది. అందరితోపాటు భగవతీరావు భయకంపిత డయ్యాడు.

“సెహబాద్! సెహబాద్!” అంటూ దివాన్‌జీ లేచి నిలబడ్డాడు. భుజంగాన్ని పిలిచి గదితాళం తీయమన్నాడు.

అశ్చర్యం! తలుపుతాళం తీయగానే వీనుగంత ఎలుగుబంటి వెనకకాళ్ళ మీద నిలబడి ఓండ్రపెట్టడం అందరికళ్ళా బడింది.

“భగవతీరావుగారి మంత్రశక్తిని గురించి ఇక ఎవ్వరికీ అనుమానం లేదనుకుంటాను. అనుమానించిన మోహనరావుగారికి, తిరిగి మానవస్వరూపం పొందగానే, అనుమాన రాహిత్యం అవుతుంది. బేప్! చాలు. ఇక ఎలుగుబంటిని మోహనరావుగా మార్చండి!” అన్నాడు దివాన్‌జీ.

భగవతీరావు కంపించిపోతూ ‘అయన్ని ఎలుగుబంటిగా మార్చింది నేనుకాదు’ అన్నాడు.

రాజావారు చురకతిన్నవాడిలాగా చటుక్కున లేచి నిలబడ్డాడు. “ఈ కొటలో

ఇలాంటివేమీ సాగవు. మనుష్యుల్ని ఎలుగులుగా మార్చి, వాటిని అలాగే వదలడ మంటే యెంత ప్రమాదమో అందరికీ తెలిసిందే. వాటికి మనిషి తెలివితేటలూ, ఎలుగుబంటి బలమూ వుంటుంది కనక, మనమంతా నాశనమైపోతాము. ఒక్క ఐదు నిమిషాల్లో, తిరిగి ఎలుగును మనిషిగా మార్చకపోతే, భగవతీరావుగారు రేపటి సూర్యోదయాన్ని చూడలేరు!” అంటూ గంభీరంగాచెప్పి రాజావారు తిరిగి కూర్చున్నారు.

అయిదు నిమిషాలకాలమూ మందంగా గడిచిపోయింది. రాజావారు కొరకొర

లాడారు. దివాన్‌జీ చురచుర చూస్తూ భగవతీరావును సమీపించి భుజం గట్టిగా పట్టుకున్నాడు.

“తిరిగి మనిషిగా మార్చేశా క్తి లేనివాడివి, మోహనరావు గారిని ఎలుగుబంటిగా యెందుకు మార్చావ్?” అని గద్దించాడు.

భగవతీరావు వెళ్లంతా చెమటలు పోసి నై. దీనంగా “అయన్ని ఎలుగుబంటిగా మార్చింది నేను కాదు. నా దగ్గర అంత మంత్రశక్తి లేదు. మంత్రాలకు చింతకాయలు రాలుతయా! ఏదో పొట్టకొసం అవీ యివీ చెప్పి బతుకుతున్నాను” అన్నాడు నిట్టూరుస్తూ.

విందుకు వచ్చిన అందరివంకా చూస్తూ దివాన్‌జీ “విన్నారా భగవతీరావు మాటలు” అన్నాడు. “విన్నాం! విన్నాం!” అనే కేకలు మారుమోగినై.

మళ్ళీ భుజంగాన్ని పిలిచి గదితలుపు తాళంవేయమన్నాడు. ఓండ్రపెడుతూవున్న ఎలుగుబంటిని అవతలకు అదలించి భుజంగం గదితలుపులు మూసి తాళం వేశాడు.

నాలుగైదు నిమిషాలసేపు గదివంక రెప్ప వాల్చుకుండా చూసి, తనే స్వయంగా తాళం తీసి తలుపు తెరిచాడు దివాన్‌జీ. “వహవ్వా! వహవ్వా!” అన్నారు అందరూ. మోహనరావు నిబ్బరంగా నిలబడి అందరివంకా చూస్తున్నాడు. భగవతీరావు మరి ఆ ప్రాంతాలలో కనబడనేలేదు. విందుకు వచ్చిన జనమంతా దివాన్‌జీ మంత్రశక్తిని గూర్చి ఎంతగానో పొగిడారు. అంతర్యం తెలిసిన మోహనరావు, భుజంగం, రాజావారు మాత్రం, నాటకం రక్తికట్టించినందుకు దివాన్‌జీ తెలివితేటలను మెచ్చుకుని ఊరుకున్నారు.

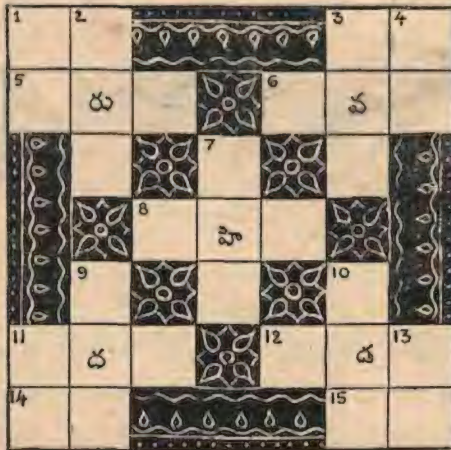

చందమామ పజిల్ (భాషాభివృద్ధికి)

అడ్డము :

1. బురద	8. కుమార్తె
3. స్వర్ణము	11. ఒక పనివాడు
5. చెట్టు	12. సమస్కారము
6. హద్దు	14. స్తోత్రము

15. ఓజీ

నిలువు :

1. అధారము	7. గుట్టుపు రోతు
2. శిలాము	9. స్త్రీ
3. పగలు	10. బొట్టు
4. కర్తవ్యము	11. శరీరము
13. ధనము	

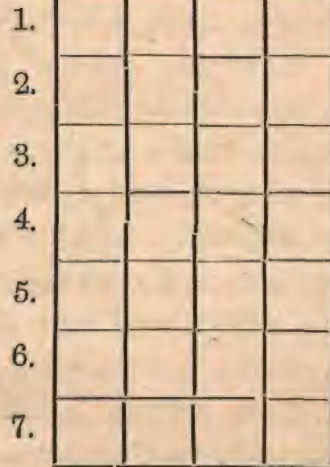
వినోద చదరం

దీగువను ఇచ్చిన ఆధారముల సహాయంతో ఈ క్రింది చదరంలో మీరు ఏడుమాటలు నింపాలి. సరియైన మాటలతో మీరు నింపగలిగితే అన్ని మాటలలోను మొదటి అక్షరాలన్నీ ఒకే లాగ, చివరి అక్షరాలన్నీ మరొకలాగ వస్తయ్. దీనిని పూర్తిచేయగలరేమో చూడండి.

మీకు తెలియకపోతే జవాబుకి

54-వ పేజీ చూడండి.

అధారములు :

1. ఏడ్చు	2. పాము
3. బండా	4. పక్షి
5. గాలి	6. దండు
7. చిగురు	

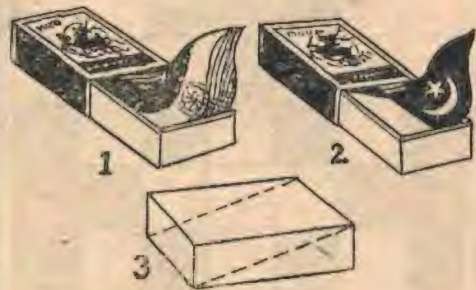

అగ్గిపెట్టెల్లో జండాలు

ఒకప్పుడు నా జేబులోంచి అగ్గిపెట్టె ఒకటి తీశాను. అందులో సిల్కుతో తయారైన చిన్న పాకిస్తాన్ పతాకం వుంది. రెండో జేబులోంచి మరొక అగ్గిపెట్టె తీశాను. అందులో సిల్కుతో తయారైనదే మన జాతీయపతాకం వుంది. ఇది ప్రేక్షకులకు చూపి, దేనిలో యే పతాకం వున్నదో వాళ్లను జ్ఞాపకంపెట్టుకోమన్నాను. నా మంత్రదండం రెండు అగ్గిపెట్టెలకూ ఒక్కసారి తాకించాను. అశ్చర్యమేమిటంటే పాకిస్తాన్ పతాకంవున్న అగ్గిపెట్టెలోకి మన జాతీయ పతాకం, జాతీయపతాకంవున్న అగ్గిపెట్టెలోకి పాకిస్తాన్ పతాకం బదిలీ అయినై.

అప్పుడు నేను 'మనమంతా సోదరులం. మనలో మనకు విరోధాలు వుండకూడదు. అందరం ఒకటే. ఇదుగోచూడండి—' అని ఆ అగ్గిపెట్టెలను వారికిచూపి, మళ్ళీ తేబిలో మీదపెట్టాను. మళ్ళీ మంత్రదండం తాకించాను. మొదట్లో వున్నట్లు పాకిస్తాన్ పతాకం

వుండిన అగ్గిపెట్టెలోకి పాకిస్తాన్ పతాకం, జాతీయపతాకం వుండిన అగ్గిపెట్టెలోకి జాతీయపతాకం వచ్చేసాయ్. ఇదిమాచి అందరూ తెల్లబోయారు.

అగ్గిపెట్టెలను ముందు జాగ్రత్తగా తయారుచేసుకోవాలి. ఈ పైన వున్న చిత్రంలో చూడండి. ఇందులో '1' గుర్తుగల పెట్టెలో మన మూడురంగుల జాతీయ పతాకం, '2' గుర్తుగల పెట్టెలో పాకిస్తాన్ పతాకం వున్నాయి. ఈ పెట్టెలను ముందు ప్రేక్షకులకు చూపించి, మళ్ళీ బల్లమీద పెట్టేప్పుడు బోర్లవేసిపెడితే '1' గుర్తుగల

పెట్టెలోంచి పాకిస్తాన్ పతాకం, '2' గుర్తు గల పెట్టెలోంచి జాతీయపతాకం బైటపడతాయి. ఈ విభాగాన్ని ఎలా తయారుచేసుకుని వుంచుకోవాలో '3' గుర్తుగల చిత్రంలో చూడవచ్చు.

ముందు మనం ఖాళీ అగ్గిపెట్టెలను తీసుకువచ్చి వాటిని కాస్టెపు స్టీల్లో నానబెట్టి వాటిమీదవున్న లేబిల్స్ను చిరిగి పోకుండా ఊడతీసి, ఆ తడిని అద్దుడు కాగితంతో అడ్డేసెయ్యాలి. మనం ఉపయోగించతలచుకున్న అగ్గిపెట్టెలకు—ఈ ఊడతీసిన ఒకేరకం టేబిల్స్ను వెనుకవైపున ముందువైపునకూడా అతికించాలి. అలా అతికిస్తే మనం అగ్గిపెట్టెను వెనక్కి తిప్పుతున్నదీ, ముందువైపునకు తిప్పుతున్నదీ ప్రేక్షకులు తెలుసుకోలేరు. లోపల అసలు అగ్గిపుల్లలుండే పెట్టె అడుగుభాగాన్ని ఊడతీసి పారేయ్యాలి. దానికి '3' చిత్రంలో చూపినట్లు అరలను ఏర్పరచుకోవాలి. పైకి కనిపించే అరలో ఒక పతాకం, అడుగువైపునవుండే అరలో మరొక పతాకం అమర్చి వుంచుకోవాలి. అప్పుడు ఒకే అగ్గిపెట్టెను యెడర వైపుతీస్తే ఒక పతాకం, త్రిప్పి రెండోవైపున తీసిచూపిస్తే మరొకపతాకం కనిపిస్తాయి.

ప్రేక్షకులకు, ముందు ఈ అగ్గిపెట్టెలో ఈ పతాకం, ఈ అగ్గిపెట్టెలో ఈ పతాకం వుందని చూపించగానే వాటిని మళ్ళీ బల్లమీద పెట్టేప్పుడు తలకిందులుగా పెట్టాలన్నమాట. కావాలంటే రెండు అగ్గిపెట్టెల్లోనూ జాతీయ పతాకాన్నే చూపవచ్చు. రెండింటిలోనూ పాకిస్తాన్ పతాకాన్నే చూపించవచ్చు.

పాతకులు ఈ గారడిని గురించి యింకా వివరంగా తెలుసుకోదలిచితే, వారు 'చందమామ' పేరు ఉదహరిస్తూ ప్రొఫెసరుగారికి నేరుగా వ్రాయవచ్చు. మీరురాసే ఉత్తరాలు ఇంగ్లీషులోనే వుండాలి. ఇది అతి ముఖ్యం.

ప్రొఫెసరుగారి అడ్రసు యిది:—

ప్రొఫెసరు పి. సి. సర్కార్, మెజిషియన్

12/3/A, జమీర్ లేన్, బాలిగంజ్,

కలకత్తా - 19

హాంగ్ కాంగ్ లో చందమామ

అనియో దేశాలలో సంచారంచేస్తూన్న మన సర్కారు, చందమామను అధినిందిస్తూ చీనా సుండి ఉత్సాహపూరితమైన జాబువ్రాచారు. చీనాదేశస్థులు వారి ప్రదర్శనాలుచూచి జేతేలు కొట్టుతున్నారు. మన సర్కారుకు విస్మయం, సంతోషం కొల్పిన వింత మరొకటి వున్నది. హాంగ్ కాంగ్ నగరంలో అయిన చందమామ అను చూచారట! కనుకనే, సర్కారు ఎక్కడ వుంటే చందమామ అక్కడే వుంటున్నదని వినాడే చెప్పివున్నాము.

అట్టమీదిబొమ్మ

క్రుచేలుడు ఒక పేదబ్రాహ్మడు. అతడు జితేంద్రియుడూ, కలిగినదానితో తృప్తిచెందేవాడున్ను. ఐతే దారిద్ర్యానికితోడు కుచేలునికి గంపెడు పిల్లలు. ఈ పిల్లలతో కుటుంబం ఈదుకోవటం దుర్లభంగా ఉండేది.

కుచేలుడూ కృష్ణభగవానుడూ బాల్యమిత్రులు, సహపాతులున్ను. ఒకనాడు కుచేలుని భార్య, భర్తతో “నాథా!—కేవలమూ ఆ లక్ష్మీపతి మీకు సఖుడుకదా! ఆయన శరణాగత రక్షకుడని బిరుదు పొందినవాడే! ఒక్కసారి పోయి ఆ మహానుభావుని దర్శనంచేయకూడదా? ఆయన తలచినంతలో మన దారిద్ర్యం పటాపంచలగునే!” అని వినయంగా కోరింది.

ఈ రూపకంగానైనా దేవదేవుని సందర్శనభాగ్యం కలుగుతుందని తలచి కుచేలుడు అంగీకరించాడు. భగవానుడిపద్దకు పోవాలంటే ఎటువంటి బహుమతులు తీసుకువెళ్ళాలి! ఏమీ తోచక కుచేలుడిభార్య నాలుగిళ్లకుపోయి నాలుగు పిడికెళ్లు అటుకులు దండితెచ్చి, వాటిని జాగ్రత్తగా మూటకట్టి భర్తకు ఇచ్చింది.

కుచేలుడు ఆ మూటను భక్తితో చేతపట్టుకొని కృష్ణుడు నివసించే ద్వారకా నగరం చేరుకున్నాడు. కుచేలునిరాక తెలియగానే శ్రీ కృష్ణుడు శయ్య దిగివచ్చి బాల్యమిత్రుని స్వయంగా తోడ్కొనివెళ్ళి తనపక్కమీద కూర్చోపెట్టుకున్నాడు. ఉభయులూ మనసువిడిచి కుశలప్రశ్నలు వేసుకొన్నారు. చిన్ననాటి ముచ్చటలూ, చదువుకొనేనాటి చిలిపిచేష్టలూ జ్ఞాపకంతుచ్చుకొన్నారు. కుచేలునికి శ్రీ కృష్ణుడు పాదసేవ చేశాడు, రుక్మిణి వీపనతో విసిరింది. చివరకు కృష్ణుడు ‘ఏమిటోయి కుచేలా!—మరి నాకేం తెచ్చిపెట్టావు?’ అంటూ, అతనిచేతిలోని మూటవిప్పి, అప్యాయంతో ఆ అటుకులు తిన్నాడు. ఇదిచూచి అందరూ విస్మయం పొందారు.

మరునాడు కుచేలుడు తన గ్రామం చేరుకొనేసరికి తన పూరిల్లు ఒక దివ్య సాధంగా మారిపోయింది. మెడబొందుతో వుండిన అతని భార్య సమస్తమైన అభరణాలతోనూ తులతూగుతున్నది. కృష్ణుని మహిమవల్ల ప్రాప్తించిన ఈ ఐశ్వర్యం అనుభవిస్తూ, కుచేలుడు సుఖంగా వున్నాడు. ఇంత ఐశ్వర్యం వచ్చినా భగవంతుని మరువక, అజన్మాంతమూ కృష్ణభక్తుడుగా ఉండి తరించాడు.

రంగుల బొమ్మ కథ—4-వ బొమ్మ

ఉద్యానవనంలో జరిగిన విచిత్ర విషయాన్ని తలచుకొంటూ శాన్మింగ్ యిల్లా చేరుకున్నది. అవునా?—అయితే ఇది తలిదండ్రులకు రవంతైనా తెలియనివ్వలేదు. ఆ రాత్రల్లా ఆమె తనగదిలో కూర్చుని ఈ విషయాన్ని గురించే ఆలోచించసాగింది. అలా ఆలోచిస్తూండగా “ఇందుకు కారణం ఏమైవుంటుంది?” అనే మాటలు ఆమె నోటినుండి అప్రయత్నంగా వెలువడినై.

ఎప్పుడైతే శాన్మింగ్ యిలా అన్నదో, గదిగోడ పంకెకు తగిలించివున్న ఆ చిత్రమైన గొడుగు కదులుతూ “అమాత్రం గ్రహించలేవా? నీ మేలు కోరే అలాచేశాను. నీకు తనగి వరుడు ఎవరో నాకు తెలుసు. అలాంటి వ్యక్తి దొరికే వరకు యిలాగే జరుగుతూవుంటుంది. తగినవరుడు తటస్థపడిననాడు నేను కదలక మెదలక ఊరుకునేవుంటాను. ఈసంగతి గుర్తుంచుకో” అని పలికింది.

ఈ పలుకులు విన్నప్పటినుంచి శాన్మింగ్ ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. గొడుగేమిటి? మాట్లాడటమేమిటి? సరే చూదాం అనుకొని ఈవిషయంకూడా తలిదండ్రులకు తెలియనియ్యకుండా మనసులోనే దాచివుంచుకున్నది. మరునాడు ఆమె తండ్రి స్నేహితుడు కుమారునితో సహా వెళ్ళిపోయాడు.

మరికొన్నాళ్లతరువాత ఒకరోజున శాన్మింగ్ ఉద్యానవనంలో విహారానికి వెళ్లి, తనకు తెలియకుండానే వనం దాటి చాలదూరం వెళ్ళిపోయింది. పోయిపోయి ఒక అడవి చేరుకున్నది. కొంతసేపటికి దారితప్పిపచ్చినట్టు తెలుసుకుని కంగారుతో తిరుగుముఖంపట్టి, త్వరత్వరగా అడుగులువేసుకుంటూ యింటికి బయలుదేర బోయింది. ఇంతలో ప్రక్కనుంచియెవరో తన చేతిని పట్టివేసినట్టయింది. శాన్మింగ్ భయంతో వణికిపోయింది. గజగజలాడుతూ తిరిగి చూచేసరికి, చెట్టు ఆకారంలో వున్న ఒక భయంకర స్వరూపం కనుపించింది. ఆ తర్వాత ఏంజరిగిందో బొమ్మతోసహా వచ్చేనెల చందమామలో చదవండి.

ఇప్పుడే

వెలువడింది

మరి రెండుభాషలలో చందమామ

★

తెలుగు, తమిళ, కన్నడ, హిందీ ప్రాంతాలలో
మా పాఠకులు పొందుతూవున్న అనందాన్ని
ఈ ఉగాదినుండి

అంబిళి అవ్తావన్
(మళయాళం)

చాందోబా
(మహారాష్ట్రం)

ప్రతికలద్వారా

కేరళ, మహారాష్ట్ర ప్రాంతాలలోని

బాలబాలికలకూ

అందజేస్తున్నాము

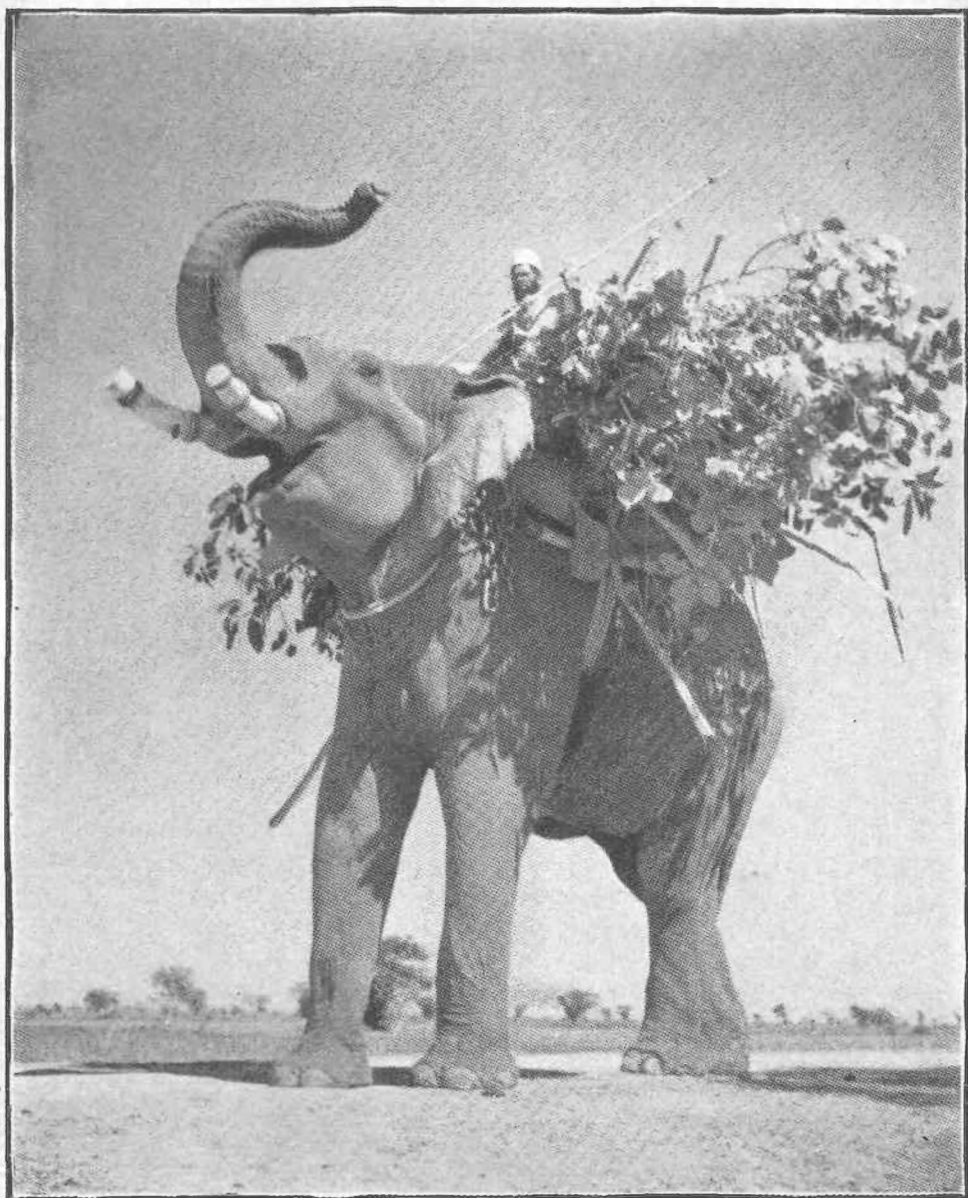
CHANDAMAMA PUBLICATIONS

243, ARCOT ROAD, KODAMBAKKAM, MADRAS-24.

Chandamama, April '52

Photo by A. L. Syed

